БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 155 (19.826). ● 1987 йил 7 июль, сешанба ● Баҳоси 3 тийин.

Москвадаги халқаро XV кинофестиваль қатнашчилари ва меҳмонларига

Халқаро XV кинофестиваль қатнашчилари ва меҳмонларини самимий табриклайман.

Бизнинг нотинч замонамизда Ер юзидаги кишилар цивилизациянинг келажаги ҳақида тобора кўпроқ бош қотирмоқдалар, Ер юзидаги ҳаётнинг ўзини ҳимоя қилиш зарурлигини тобора равшанроқ англамоқдалар. Шу боисдан ҳам инсониятнинг маънавий куч ғайратини юзага келтира оладиган тараққийпарвар маданият арбобларининг бирлиги жуда муҳимдир.

Сизлар биз учун шонли бир даврда Москвага келдингизлар. Жамиятимизда ҳозирги қайта қуриш жараёнида биз Улуғ Октябрнинг тажрибасига қайта-қайта мурожаат этяпмиз, барча давлатлар ва халқлар ўртасида маданий ҳамкорлик ҳамда тинч-тотув яшашдан иборат ленинча принципларга таяняпмиз. Октябрь революцияси омманинг ижодий ғайратини қулф урдириб юборди ва «Санъат — халқники» деб эълон қилди. Совет киноси усталари янги санъатнинг қарор топиши ва унинг ахлоқий тарбия соҳасидаги таъсирчан воситага айланиши жараёнида жуда муҳим роль ўйнадилар.

Мафтункор таъсир ўтказиш кучига эга бўлган кинематография ядросиз дунё учун, инсониятнинг омон қолиши учун курашда барча яхши ниятли кишиларни бирлаштириш йўлида кўп иш қила олади.

Фестивалга астойдил муваффақият тилайман. Унинг «Кино санъатининг инсонпарварлиги учун, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун» деган олижаноб шиори кинематографчилар ўртасидаги ижодий алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлашга, халқларнинг маданий тараққиёти ва ҳамжиҳатлигига кўмаклашаверсин.

М. ГОРБАЧЕВ.

САНСАЛОРЛИК, ЛОҚАЙДЛИККА ЎРИН ЙЎҚ

ЖАДАЛЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ҚУРИШ ВА ЯНГИЛАНИШ ЖАРАЁНИГА ТУҒОНОҚ БЎЛАЁТГАН КАМЧИЛИКЛАРГА БАРҲАМ БЕРАЙЛИК

Кейинги пайтда меҳнаткашлар ўз мактубларида кўпроқ умумдавлат аҳамиятига молик бўлган ижтимоий масалаларни кўтариб чиқмоқдалар. Айниқса, жонажон партиямизнинг ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги актив фаолияти, турмушнинг барча соҳаларини қайта қуришга, шунингдек ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантиришга қаратилган йўли қизғин қўллаб-қувватланяпти, янгиланиш жараёнидаги ишларни яхшилашга доир конкрет таклифлар билдириляпти. Айни чоғда баъзи хатларда жойлардаги камчилик ва нуқсонларни хаспўшлаб ўтиш, ошкоралик ва танқидни бўғиш, сансалорлик ва бюрократизм, интизомсизлик, тартибни бузиш кўзбўямачилик ва қўшиб ёзиш кўринишларига йўл қўйилаётганлиги баён этилмоқда.

Бундай мазмундаги хат-хабарлар ва ташвишли сигналлар партия, совет, маъмурий органларга, турли министрлик ва идораларга ҳам келиб турибди. Бироқ айрим жойларда ҳал этилиши лозим бўлган муҳим масалалар ва проблемалар бюрократик тўсиқларга дуч келиб, ўз вақтида ечимини топмаётир. Буни редакциямизга келаётган ариза ва шикоятлардан ҳам кўриш мумкин. Вазифа — ҳар қандай бюрократик тўсиқларни, бефарқлик, лоқайдлик, сансалорлик каби иллатларни бартараф этиб, ишлаб чиқаришда ва ижтимоий турмушда омманинг онгли иштирок этиши учун қулай шарт-шароитлар яратиб беришдан иборат.

Жонажон партиямиз ўргатади: ҳар бир киши ўзини давлат машинасининг оддий бир кичкина мурвати деб эмас, балки арбоб ва ижодкор деб ҳис қилсин, партия олға сураётган юксак мақсадларни амалга ошириш учун курашга онгли равишда ва манфаатдорлик билан қўшилсин...

«Шу йил биринчи апрелдан бошлаб Тошкент шаҳри ичида қатнайдиган автобусларда абонемент системаси жорий қилинди, — деб ёзади газетхон М. Ҳамроев. — Бу тадбир бирмунча қулайликлар туғдирди, албатта. Маълумки, транспорт воситалари узоқни яқин, оғирни енгил қилиш учун яратилган. Демак, пассажир транспортининг фойдали иш коэффициентини ҳам ана шу мезон билан ўлчаш лозим. Абонемент системаси жорий қилингандан кейин, фикримизча, юқоридаги коэффициент камайиб кетмоқда.

Мисолларга мурожаат қилайлик. 43-экспресс, 42-ва 93-маршрутлар шаҳардаги интизомли, мунтазам қатнаб турадиган маршрутлар жумласига киради. Кейинги пайтда 42-, 93-маршрутлар ҳам назаримизда «экспресс»га айланиб кетдилар, яъни ҳайдовчилар хоҳлаган бекатларида тўхтайдилар, хоҳламасалар йўқ. 43-экспресс эса қатнаш графигини буза бошлади. Бирорта ҳайдовчидан: «Нега бундай бўляпти!» — деб сўрасангиз, «Мен билмайман. Мен ўз графигимга амал қиляпман, бошқалар билан ишим йўқ», — деб жавоб қайтаради.

Янги системанинг афзаллиги тўғрисида кўплаб ёзиляпти, гапириляпти. Лекин айрим ҳайдовчилар бу хайрли, прогрессив тадбирни ўз хатти-ҳаракати билан йўққа чиқармоқчи бўляпти. Бизнингча, автобусларнинг нормал юришини таъминлаш учун бригада пудратини кенг жорий қилиш, «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун» шиорига «Бир ҳайдовчи бригада учун, бригада бир ҳайдовчи учун» мазмунини киритиш, ҳайдовчилар иш фаолияти устидан жамоат вакиллари назоратини кучайтириш лозим».

Газетхонлар турмушда учраётган актуал масалалар, муаммолар хусусида таклиф-истаклар билдириб, йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонларни дадил очиб ташлаётирлар. Улар ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид фақат наф келтиришини, олдинга силжиш имконини беришини қалбдан ҳис этмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумида таъкидлаб ўтилганидек, партия комитетлари ошкоралик қандай қилиб таъминланиши, омма билан алоқанинг ҳамма воситалари қандай ишлаётганлиги, жамоатчилик фикрига, танқидий мулоҳазаларга, гражданларнинг аризалари ва хатларига қандай эътибор берилаётганлиги тўғрисида яхши ғамхўрлик қилишлари зарур.

Дарвоқе, меҳнаткашлар билан бевосита алоқада бўлиш, уларнинг фикри ва кайфиятини билиш, одамларнинг онги ва дилига шахсан таъсир ўтказиш, гражданларни қабул қилиш, уларнинг ариза ва шикоятлари билан ишлаш ҳар бир масъул ходимнинг муқаддас бурчи ҳисобланади. Редакция почтасидан кўриниб турибдики, айрим партия, совет, хўжалик органлари, министрлик ва идоралар гражданларнинг хатларини кўриб чиқишда бюрократлик ва сансалорлик қилмоқдалар, мактубларда баён этилган эскича ишлаш, кўзбўямачилик, танқидни бўғиш фактларига, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишдаги камчиликлар хусусида берилган ташвишли сигналларга бефарқ ва совуққонлик билан қараётган масъул ходимларнинг хатти-ҳаракатларига баҳо беришда қатъий принципиаллик ва талабчанлик кўрсатмаётирлар.

Масалан, Большевик районидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» совхози ишчиси У. Рўзиевнинг редакцияга йўллаган хатида хўжаликда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда нуқсонларга йўл қўйилаётганлиги, инсон тақдирига бефарқ, лоқайдлик билан қаралаётганлиги, меҳнат қонуни бузилаётганлиги кўрсатилган эди. Район партия комитети кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда хатоларга йўл қўйганлиги учун совхоз директори Т. Бобонировни огоҳлантирди.

Тўрткўл районидаги «Совет Ўзбекистони» колхозида яшовчи К. Матмуротов ўз мактубида Хазорасп районидаги Мухомон қишлоқ Совети ижроия комитети раиси ўринбосари Б. Матёқубов меҳнаткашларни қабул қилиш ишига лоқайдлик ва совуққонлик билан қараётганлиги баён этилган эди. Газетхон хати юзасидан текшириш ўтказган район Совети ижроия комитети фактларнинг тўғрилигини тан олди. Текшириш натижаси қишлоқ Совети ижроия комитети ходимлари ўртасида муҳокама қилинди. Ўз ишига ва гражданларни қабул қилиш масаласига совуққонлик билан қараганлиги учун Б. Матёқубовга выговор эълон қилинди. Бундан буён яна шундай камчиликларга йўл қўйгудек бўлса, унга нисбатан қаттиқроқ жазо кўрилажаги огоҳлантирилди.

Шу куннинг муҳим вазифаларидан бири — кадрларни ҳар бир таклиф, истак ва танқидий мулоҳазага, ташвишли сигналга диққат-эътибор билан қараш руҳида тарбиялашдан, бефарқлик, лоқайдлик, сансалорлик, қоғозбозликка, бюрократларча муносабатга бутунлай барҳам беришдан иборат. Маълумки, хатларга эътибор қайта қуриш ва янгиланиш йўлидаги тўсиқларни олиб ташлашнинг, меҳнаткашларнинг ижтимоий активлиги ва ижодий ташаббускорлигини янада оширишнинг, ҳар бир коллективда соғлом маънавий муҳитни қарор топтириш, тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, бошқарувни такомиллаштириб боришнинг зарур шартидир.

Москвага визит

ГФР Федерал президенти Рихард фон Вайцзеккер СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан 6 июль куни расмий визит билан Москвага келди.

Аэродромда Р. фон Вайцзеккер ва унинг рафиқасини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Гро...

Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ГФР Федерал канцлерининг ўринбосари, ташқи ишлар министри Г. Д. Геншер Р. фон Вайцзеккер билан бирга келди.

(ТАСС).

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ ШОНЛИ ЮБИЛЕЙИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК!

● *Республикамизда ғалла ўрими қизғин*

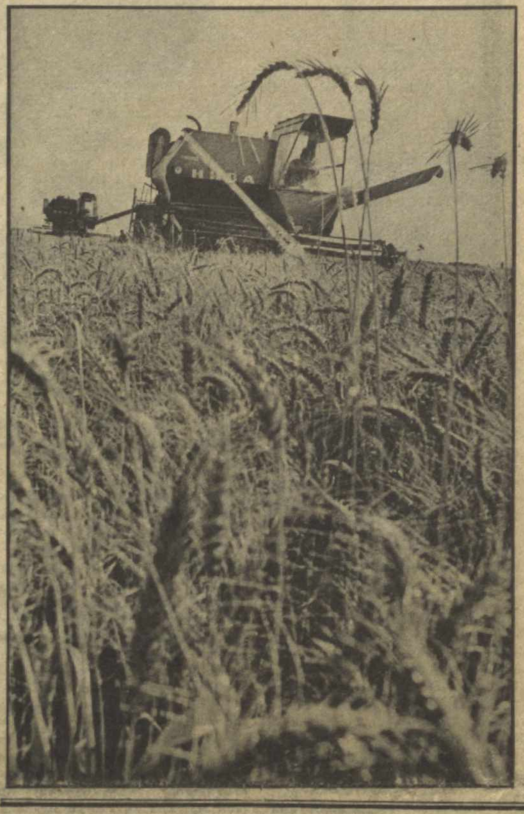

Ёз. Жазирама иссиқ. Бепоён ғаллазор. Уфққа туташ пайкалларда бошоқлар олтиндай товланиб турибди. «Нива», «Сибиряк» ўрим комбайнлари гуриллаб ишламоқда. Ғалла ортган машиналар қабул пунктларига, сомон юклаган прицепли тракторлар эса фермалар томон йўл оляпти...

Ҳамроҳимиз, ғаллачилик бригадаси бошлиғи Ҳасан Ражабалиев изоҳ берди:

— Бу йил баҳор серёмғир келди. Ғаллакорларимиз кўпдан буён кутган бу ҳаво далаларда мўл дон ҳосили етиштириш учун қулай шароит яратди. Мана, кўриб турибсиз, ўрим-йиғим ишларида долзарб кезлар бошланди. Уни узоғи билан йигирма иш кунида тугаллашга сўз бердик...

Ульянов районидаги «Партия XXIV съезди» совхози далаларида бу йил ғалла ҳосили ҳар қачонгидан баракали бўлди. Хўжалик миришкорлари ғалла экилган мавжуд 400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 18,1 центнердан дон етиштиришга сўз беришган.

Суратларда: (чапдан) 1. Ўрим пайти. 2. Хўжаликнинг илғор комбайнчилари М. Ҳаққулов билан К. Нуралиев. 3. Янчилган сара дон юк автомобилларига ағдарилаётган пайт.

В. МОЛГАЧЕВ фотолари.

...Уфққа туташ пайкаллардаги бошоқлар олтиндай товланиб, майин шабадада элас-элас тебранади. Гуриллаб ишлаётган «НИВА» ва «Сибиряк» комбайнларини айтмайсизми? Ғалла ва сомон ортган машиналар, прицепли тракторлар карвони қабул пунктлари томон йўл олмоқда.

Ғузор райони ғаллазорларида бугунги кунда ана шундай манзаранинг гувоҳи бўласиз.

Кейинги икки-уч йил ичида об-ҳавонинг ноқулай келиши туфайли ғузорлик миришкорлар кўзланган миқдорда ҳосил ололмай, доғда қолгандилар. Бу йил кўкламнинг серёгин келганлиги туфайли 30 минг 188 гектар (бунинг 5 минг 900 гектари суғорилади) майдондаги арпа-буғдой экинлари барқ уриб ривожланди. Ғаллакорлар мўлжалланган ҳосилни тўплаш учун уюшқоқлик ва тадбиркорлик билан иш тутишди. Майсалар вақтида минерал ва маҳаллий ўғитлар билан сифатли озиқлантирилди. Сел ва ёмғир сувларидан унумли фойдаланилди. Тупроқдаги намни тўла сақлаш мақсадида ерлар вақти-вақти билан бороналаб турилди.

— Мана, бу лалми ғаллазор — дейди ҳамроҳим, район агросаноат бирлашмаси кенгашининг раиси Х. Муҳаммадиев. денгиздек мавж уриб ётган пайкалга ишора қилиб. — У «Пачкамар» совхозига қарашли... Районда энг кўп ғалла етиштирадиган ҳам, ўрим-йиғимда пешқадам ҳам ана шу совхоз.

Биз ўтирган автомашина ўркач-ўркач қир-адирлар оша бошқа яна бир пайкал ёнига келиб тўхтади.

Ҳамроҳим гапида давом этди.

— Бу ерни Оқбулоқ массиви дейишади... Ўтган йили бу ерда шу пайтлари қип-қизил тупроқдан бошқа нарса кўзга чалинмасди. Қаранг, бу йил бутунлай бошқача: бўлиқ бошоқларни кўринг, диллар яйрайди.

ЖАДАЛ ДАМЛАР

Репортаж

Дастурхон кўрки, эл фаровонлиги рамзи-нон бу!

Ҳа, бу йил пачкамарликлар 6400 гектар лалми майдонда мўл ғалла ҳосили етиштиришди. Олтин бошоқ ижодкорлари илгари ҳар гектар лалми ердан 5-6 центнердан дон олиш тўғрисидаги режаларига «камида 8—10 центнердан ҳосил етиштирамиз» деб тузатиш киритишди. Мавжуд 24 та ўрим комбайнини сифатли ремонтдан чиқариб, барвақт ишга солдилар. Шу кунларда уларнинг экипажлари икки ўрим-йиғим транспорт отрядига уюшиб унумли меҳнат қилмоқдалар.

Биз баланд қияликка жойлашган кўчма штабда совхоз директори Ўткир Жумаевни учратдик. Самоварда чой, қозонда шўрва қайнаб турибди. Радиодан куй ва қўшиқлар янграмоқда. Одамларнинг дили равшан, руҳлари тетик. Директорни суҳбатга тортдик.

— Ғаллазорга эрта тонгданоқ келганмиз, — гап бошлади у. — Ҳозир партком секретари ва касаба союз комитети раиси ҳам, техника «шифокори» — инженер ҳам —ҳаммаси шу ерда. Ана, улар ҳув анави комбайн бункеридаги ғалла сифатини кўришяпти. Агар ишни эртароқ бошлаб, комбайнлардан унумли фойдаланмасак, шамол туриб қолиши мумкин. Шамолни биласиз, ишнинг белига тепади. Кеча шундай бўлди. Бир пас шамол бўлди-ю, икки-уч соатлик қимматли вақтимиз бекор кетди. Тўхтаб қолдик...

Суҳбатга ғаллачилик бўлими бошлиғи Б. Қорахонов аралашди.

— Комбайнларни кечки сменада ҳам ишлатяпмиз. — Бу йил ҳар бир комбайнда камида 300 гектар ғаллани ўриб ва янчиб беришга азму қарор қилган О. Коржовов, Н. Ҳамроев, У. Ҳамроев, С. Ҳакимов каби моҳир механизаторларимиз бу ишда ташаббускор...

Бўлим бошқарувчиси номини ҳурмат билан тилга олган механизаторлардан бири Назар Ҳамроев —тажрибали комбайнчи. Унинг ўғли Убайдулло ҳам олти йилдан бери отаси ёнида тер тўкяпти. Т. Пўлатов, Н. Жўраев, М. Нарзиқулов сингари илғор комбайнчилар Назар аканинг шогирдлари бўлади.

Хўжаликда ўрим-йиғим сифатига қараб механизаторларга устама иш ҳақи, мукофот берилмоқда. Шийпонларда икки маҳал иссиқ овқат, маданий-маиший хизмат турлари ташкил этилган.

Районнинг ғалла хирмонига баракали ҳисса қўшиш орзусида жонбозлик кўрсатаётган «Ғузор», «Дружба», «Рассвет» совхозлари ғаллакорлари меҳнат кўрсаткичлари ҳам чакки эмас. Уларда ҳар бир комбайн билан кунига 10—13 гектар ердаги ҳосил саранжомланиб олинмоқда. Районда 13 та отряд ва 19 та звенога уюшган 150 тага яқин комбайндан унумли фойдаланилаётир.

— Бу йил колхоз ва совхозларимиз камида 30 минг тонна дон етиштириб, бунинг 10 минг тоннасини давлатга сотишади, — дейди район партия комитетининг биринчи секретари Х. Раҳмонов. — Кўзланган натижага эришиш учун партия ташкилотлари ғаллакорлар орасида оммавий-сиёсий ишларни намунали йўлга қўйишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Ўрим-йиғим иштирокчилари ўртасида социалистик мусобақани ҳар қачонгидан кучайтириб юбордик. Мусобақа ҳар беш кунда якунланиб, ғолиб чиққан комбайнчи ҳамда шоферлар моддий-маънавий рағбатлантириб бориляпти. Бу ишларнинг ҳаммасида район коммунистлари ташаббускор. Мақсадимиз — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини меҳнатда юксак кўрсаткичлар билан кутиб олиб, барча майдондаги ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай 20 иш кунида саранжомлаб қўйишдир.

Секретарь тўғри гапирди. Лекин камчиликлар ҳақида негадир лом-мим демади. Ҳолбуки, ўрим-йиғим жараёнлари суръатига тўсиқ бўлаётган етишмовчиликлар ҳам йўқ эмас. Масалан, ўша куни биз бўлган хўжаликларда комбайнларга эҳтиёт қисмлар етишмаётганлигини айтишди. Биргина «Пачкамар» совхози комбайнлари учун 6 та «динам» ва 12 та аккумулятор сув билан ҳаводек зарур бўлиб турибди. Бундай ўта эҳтиёж талаб қисмлар етарли бўлмаса, мавжуд техникани қандай қилиб икки-уч смена ишлатиш мумкин? Ана шундай сабаблар билан райондаги Ленин номли совхоз, «Халқобод», Карл Маркс номли, «Партия XXII съезди» колхозларида ҳам ўрим-йиғим суръати талаб даражасида бўлмаётир. Область агросаноат комитети раҳбарлари таъминотни тўғри йўлга қўйиш ҳақида қатор ваъдалар беришяпти-ю, қуруқ гапдан нарига ўтишмаяпти.

Вақтнинг қадрини гап билан ўлчаб ҳам, баҳолаб ҳам бўлмайди. Суръатни ошириш учун тезроқ амалий ишга ўтиш ва энг аввало таъминотни яхшилаш зарур.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Орол денгизи ва одамлар саломатлиги

НУКУС, 6 июль. (ЎзТАГ). Атроф-муҳитнинг ноқулайлашиб ўзгаришининг инсон организмига ва унинг шароитга мослашиш қобилиятига таъсирини чуқур ва ҳар томонлама ўрганиш Нукусда очилган Қорақалпоғистон клиник ва экспериментал медицина илмий-тадқиқот институти фаолиятининг асосий йўналиши бўлади. Бу илмий марказнинг ташкил этилиши Орол денгизининг қуриб бораётгани ва бунинг натижасида Орол атрофидаги кенг район чўлга айланиб, иқлим сезиларли даражада ўзгариб бораётгани оқибатида региондаги экологик мувозанатнинг бузилиши билан боғлиқ.

Одамларнинг саломатлигини сақлашга қаратилган самарали илмий тавсияномаларни ишлаб чиқиш билан бирга атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, одамларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш, аҳолининг санитария маданиятини ошириш юзасидан кенг санитария-соғломлаштириш тадбирлари комплексини тайёрлаш ва жорий этишда министрликлар ва идораларга ёрдам бериш институтнинг вазифалари қаторига киради.

Энг янги тадқиқот ва даволаш-диагностика ускуналари билан жиҳозланган институтда 150 ўринли клиник база ҳам бор.

РСФСР Олий Советининг сессияси

Ўн биринчи чақириқ РСФСР Олий Советининг бешинчи сессияси Россия Федерацияси совет ва хўжалик органларининг савдо ва умумий овқатланишни яхшилаш вазифаларини, РСФСР халқ депутатлари Советларининг сайловчилар наказларини бажариш борасидаги ишларини муҳокама қилмоқда. Сессия 6 июль куни Москвада, Катта Кремль саройида очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар М. С. Горбачев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, В. П. Никонов, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, А. Н. Яковлев, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Н. В. Талызин, Д. Т. Язов, А. П. Бирюкова, ... Медведев ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. И. Казаков РСФСР совет ва хўжалик органларининг савдо ва умумий овқатланишни яхшилаш борасидаги вазифалари ҳақида доклад қилди.

Жўшқин социал сиёсат КПСС ҳозирги стратегиясининг таркибий қисмидир, деди докладчи. Бу сиёсат халқ фаровонлигини янада оширишга, одамларнинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришга хизмат қилади. Меҳнаткашларнинг хилма-хил молларга бўлган талабини янада тўлароқ қондириш халқ фаровонлигини ошириш ишларининг муҳим йўналишларидан бири...

1986 йилда чакана товар оборотининг ўсиши (спиртли ичимликлар сотиш бундан истисно) 7,1 процентни ташкил этди, унинг структураси яхшиланди, ноозиқ-овқат моллари салмоғи товар оборотининг ярмидан ошиб кетди. Спиртли ичимликлар сотиш учдан бир қисмдан зиёдроқ камайди. Қишлоқ жойларда товар оборотининг ривожланишининг илдам суръатлари таъминланди.

Шу билан бирга беш йилликнинг ўтган бир ярим йили ичида чакана товар обороти умумий ҳажми 11 миллиард сўмлик бажарилмади. Аҳоли савдода кўпгина товарлар йўқлигидан, уларнинг сифати пастлигидан, савдо тармоқлари айниқса қишлоқ жойларда ... хизмат маданияти пастлигидан шикоят қилмоқда. Матлубот кооперацияси имкониятидан ҳали ҳам етарли фойдаланилмаяпти.

Сўнгра докладчи республика аҳолисининг ярми, шаҳар ва ишчи посёлкаларида эса аҳолининг 66 проценти умумий овқатланиш корхоналари хизматидан фойдаланаётганлигини айтди. Бироқ областлар, ўлкалар ва автоном республикаларнинг ярмидагина ишчилар ошхоналарида жойлар билан таъминланиш нормативларга мос келади.

Меҳнат фаолиятининг кооператив ва якка тартибдаги формалари совет кишиларининг товарлар ва хизматларга эҳтиёжларини қондириш давлат системасига муҳим қўшимча бўлиши лозим. Республикада ҳозирнинг ўзидаёқ умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатиш ва товарлар ишлаб чиқариш соҳасида 1,5 мингдан кўпроқ кооператив ишлаб турибди.

Савдони ривожлантиришда халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ҳуқуқи янги поғонага кўтарилди, деб таъкидланди докладда. Иқтисодий жиҳатдан асосланган планларни тузишда, товар оборотини ресурслар, аҳолининг пул даромадлари, эҳтиёжнинг ривожланиши хусусиятлари билан янада маҳкамроқ боғлаш учун реал шароитлар яратилди.

Музокаралардан сўнг депутатлар муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилдилар. РСФСР Олий Советининг сессияси 7 июль куни ўз ишини давом эттирди. (ТАСС).

«Космос—1863» учирилди

1987 йил 4 июль куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос—1863» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазо тадқиқотларини давом эттиришга мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишлаб турибди.

Координация — ҳисоблаш маркази келаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

• КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари—ҳаётга!

ВИЖДОНАН ИШЛАШ, ОМИЛКОР БЎЛИШ—ПАРТИЯ ТАЛАБИ

МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТЕЗЛИК БИЛАН КУПАЙТИРИШ УЧУН СИФАТЛИ ТЕХНИКА ҲАМ, ХИМИЯВИЙ ВОСИТАЛАР ҲАМ, НОҚУЛАЙ ШАРОИТЛАРГА ЧИДАМЛИ НАВЛАР ҲАМ КЕРАК, АЛБАТТА. АММО, ЭНГ АВВАЛО ИШ УЧУН МАСЪУЛИЯТЛИ, УЗ ИШИНИНГ НАТИЖАЛАРИДАН АСТОЙДИЛ МАНФААТДОР БУЛГАН ИНСОН ЗАРУР.

(КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми материалларидан)

РЕЗЕРВЛАР, РЕЖАЛАР

Партия комитети аъзолари правление активи билан ўтказилган суҳбатда райкомнинг биринчи секретари М. Жуманиёзов қатнашди. У шундай саволни ўртага қўйди: Сиз КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми материаллари билан танишдингизми? Фикрингиз, таклифингиз тўғрисида гапириб берсангиз.

Газетани бирров кўздан кечириш билан Пленум ҳужжатларидаги қоидалар, хулосалар моҳиятини тўла англаб олиш қийин, албатта. Қайта-қайта ўқиш, мутолаа-мулоҳаза қилиш керак. Бу ўринда бригада бошлиғи, райкомнинг бюро аъзоси Раҳимбой Бобожоновнинг сўзлари характерлидир:

— Пленум материалларида экономикани бошқаришни қайта қуришнинг туб масалалари акс эттирилганлигини ҳар биримиз биламиз. Аммо билишгина кифоя эмас. Ҳаракатимиз дастури бўлиб қоладиган ҳужжатларнинг мағзини чуқур ўзлаштириб олишимиз партиямиз режаларини рўёбга чиқаришда ўз ўрнимизни, конкрет вазифаларимизни белгилашимиз, сўз билан иш бирлигини таъминлашимиз лозим.

Бу тўғри фикр. Пленум материалларини ўрганиш ва пропаганда қилишга шу талаб нуқтаи назаридан ёндашмоқдамиз. Партия комитети сиёсий ахборотчилар ва агитаторлар, пропагандистлар ва лекторлар фаолиятини йўналтиришда диққат-эътиборни фақат тушунтиришга эмас, балки сафарбар қилишга, қайта қуриш жабҳасида ҳар бир киши ўз бурчини англаши ва виждонан адо этишига қаратяпти. Техника ремонти устахонасида, фермада, бригадаларда суҳбатлар якунларини талабчанлик билан таҳлил этиш, колхоз экономикасини ривожлантириш омиллари ва резервлари, етилган масалалар тўғрисида ошкора, принципиал фикр олишув вазиятида ўтмоқда.

Колхозимиз — кўп тармоқли, иқтисодий жиҳатдан бақувват хўжаликлардан бири, ўтган йили 3700 тонна пахта етиштирилди. Ҳосилдорлик 36 центнерни ташкил этди, пландагига нисбатан икки процент кўпроқ тола олинишига эришилди. Чорвачиликдан 40 минг сўм соф фойда олинди. Сабзавот, мева, полиз маҳсулотлари етиштириш ҳажми кўпайди.

Беш йилликнинг иккинчи йили марраларини эгаллашда дастлабки ютуқлар қўлга киритилди. Пилла тайёрлаш плани ошириб бажарилди. Давлатга 63 тонна ўрнига 68 тонна гўшт сотилиб, йиллик план муддатидан илгари адо этилди. Ярим йиллик пландагидан 15 процент кўп сут тайёрланди. Пахтанинг ялпи ҳосилини ўтган йилдагидан 500 тонна кўпайтириш, Улуғ Октябрь 70 йиллигига муносиб туҳфа тайёрлаш — пахтакорларимизнинг қатъий аҳдидир. Шу кунларда ғўза ва бошқа экинлар парвариши қизғин олиб борилмоқда.

Рўй-рост айтиш керакки, КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми олдинга сурган талаблар билан таққослаганда, хўжалик экономикасининг ҳозирги даражаси билан қаноат ҳосил қила олмаймиз. Коммунистларнинг, барча колхозчиларнинг фикри шундай. Қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш резервлари ҳали тўла-тўкис ишга солинмаган. Монокультуранинг салбий таъсири, ерга нотўғри муносабат, техникадан ва бошқа моддий ресурслардан фойдаланишдаги нуқсонлар ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга жиддий халақит бермоқда. Ўтган йили пахтанинг таннархи пландагидан 210 минг сўм қимматга тушди, рентабеллик 32 процент ўрнига 25 процентни ташкил қилди. Машина терими плани бажарилмади. Қатор бригадалар ва тармоқларда иқтисодий кўрсаткичлар, жумладан рентабеллик, даромад ва иш ҳақи пасайди.

Хатолар ва камчиликлардан тегишли хулоса чиқарилиб, ишда кескин бурилиш ясаш борасида конкрет тадбирлар амалга оширилмоқда. Шу йилдан бошлаб оила пудрати методи тўла жорий этилди. Пахта-беда алмашлаб экиш 80 процент майдонда ўзлаштирилди. Боғ ва узумзорлар 250 гектарга етказилди.

Ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришга, тежамкорлик резервларини ишга солишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Органик ўғитлардан кўпроқ фойдаланиш экин зараркунандаларига қарши курашда биологик усулга ўтиш, фан ютуқлари ва интенсив технологияга кенг йўл очиш — бу йўлдаги муҳим қадамдир. Техникани тўла қувватда, юқори унум билан ишлатиш, пахта ҳосилининг асосий қисмини машинада теришни ўз олдимизга долзарб вазифа қилиб қўйдик. Устахона партия ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган очиқ партия йиғилиши машина теримига тайёргарлик масаласига бағишланди.

Социал ривожланиш соҳасида Пленум белгилаган вазифалар ҳали бу соҳада кўп иш қилишимиз зарурлигидан далолат беради. Кейинги даврда қишлоқ меҳнаткашларига ғамхўрлик партия комитетининг диққат марказига олинганлигини қайд қилиб ўтиш керак. Устахонада механизаторларнинг дам олиш уйи, фермада чорвадорларга хизмат кўрсатиш комплекси ишга туширилди. Қишлоқда новвойхона, ошхона, пионер лагери барпо қилинди, маиший хизмат комбинати қурилишини бошлаб юбордик. Истиқболдаги режаларимиз катта. Мактаб ва болалар боғча-яслилари, спорт иншоотлари, турар-жойлар ва бошқа объектлар қурилишини жадаллаштириш вазифаси олдимизда турибди.

Инсон омили имкониятларини тўла ҳаракатга келтиришнинг асосий шартларидан бири — меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашни такомиллаштириш, моддий манфаатдорлик принципига қатъий амал қилишдир. Июнь Пленумида таъкидланганидек, нарх белгилашни тубдан ислоҳ қилиш экономикани бошқаришни қайта қуришнинг таркибий қисми ҳисобланади. Чунки маҳсулот нархида меҳнатнинг қадри ўз ифодасини топади. Шу муносабат билан бир мулоҳазани ўртага қўймоқчиман.

Бизнинг фикримизча, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархини ҳам қайта кўриб чиқиш вақти етди. Бунда ёнилғи, минерал ўғит, эҳтиёт қисмлар нархининг ҳозирги даражаси эътиборга олиниши зарур. Яна бир нарса ҳақида тўхталиб ўтиш керакки, пахтанинг харид нархини белгилашдаги текисчилик турли зоналардаги реал шароитга тўғри келмайди. Масалан, шимолий зона бўлмиш Хоразм воҳасида пахта етиштириш жараёни ўзига хос мураккаб хусусиятларга эга. Асосий экин майдони шўрхок ерлардан иборат бўлиб, тупроқнинг шўрини баҳорда 4-5 марта ювиш, бунинг учун ҳар гал далани тайёрлаш, катта ҳажмда қўшимча ишларни бажариш талаб этилади. Шуни ҳисобга олиб, пахта ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари харид нархи қайта кўриб чиқилса мақсадга мувофиқ бўларди. Бу тадбир хўжалик ҳисобини тўғри жорий этишга ёрдам беради, ҳақиқий меҳнатга қараб моддий манфаатдорликни таъминлаш принципига мос бўлиб тушади.

С. ҲАЖИЕВ,
Урганч районидаги Охунбобоев номли колхоз партия комитети секретари.

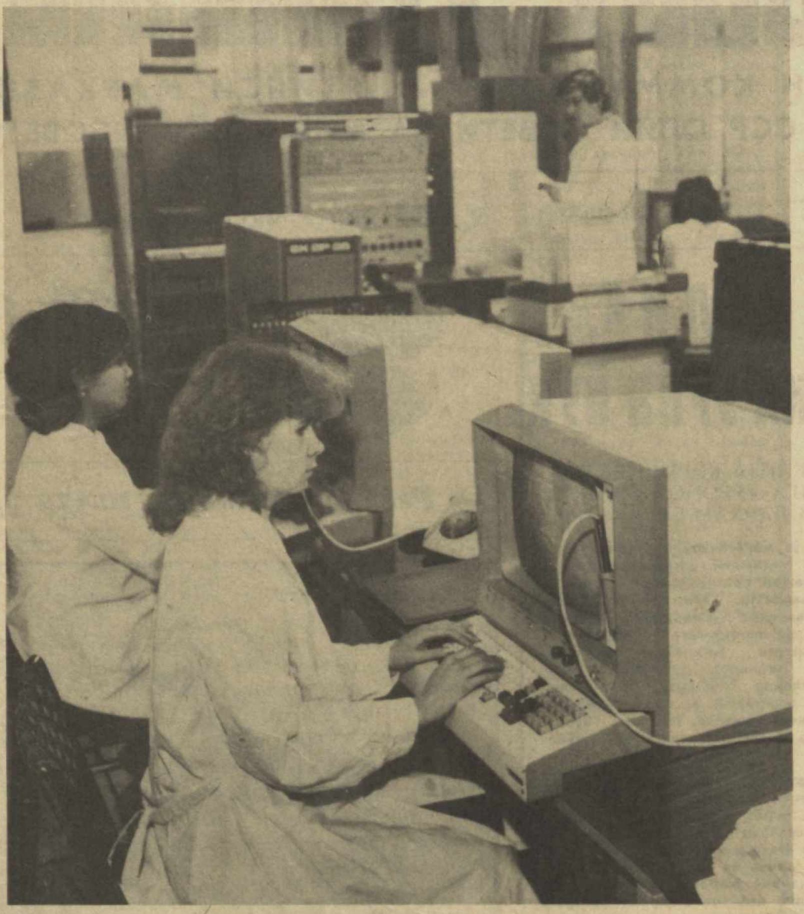

Фан-техника ютуқлари асосида

Ўрта Осиё темир йўлида бошқаришнинг автоматлашган системаси жорий этилди. У юк поездларининг ҳаракатини аниқ назорат қилиш, халқ хўжалиги юклари ташилиши жараёнини мунтазам кузатиш имконини бермоқда.

Тошкент — юк станцияси, Қизил тўқимачи, Шумилов, Самарқанд ва Қўқон станцияларида автоматлашган иш жойлари ташкил этилди. Барча ахборотлар бу ерлардан темир йўл бошқармасининг марказий ҳисоблаш марказига муттасил юборилмоқда.

КПСС XXVII съезди қарорлари, ўн иккинчи беш йилликда кўзда тутилган вазифалар асосида амалга оширилган бу техникавий янгилик ҳаракатдаги состав ишларини, юклаш-тушириш жараёнлари аниқ маромда ташкил этилишига катта ёрдам бермоқда.

Суратда: Ўрта Осиё темир йўли марказий ҳисоблаш марказида. Бу ерга автоматлашган иш жойларидан ахборотлар мунтазам келиб турибди. Олдинда инженер О. Г. Захаркина.

Р. ШАМСИДДИНОВ фотоси
(ЎзТАГ).

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

Заводимизда иш икки сменада ташкил этилган. Бироқ ҳамма дастгоҳлар тўла иш билан таъминланмаётир. Иккинчи сменадан сўнг шаҳарда жамоат транспортида кетиш қийин. Ўз автобусларимиз эса кўпинча ёнилғи етмаганлиги учун йўлга чиқолмайди. Марказий Комитет Пленумида ишни ташкил этишни қайта қуриш ҳақида сўз юритилар экан, 2-3 сменали ишга ўтиш қатъий қилиб қўйилиши зарурлиги таъкидланган. Шундай экан корхона маъмурияти ва партия ташкилоти кечки сменаларда дастгоҳларнинг унумли ишлашини таъминлаш, кишиларга зарур шароит яратиб бериш ҳақида ҳам ғамхўрлик қилишлари керак.

С. БАРАНОВСКИЙ,
Тошкент мотор заводи слесари.

●

Сифат ва миқдор бир-бири билан узвий боғланган тушунча. Аммо бу соҳада заводимизда жиддий ўзгаришлар ясаш керак. Масалан, агар илгари биз беш-ўн йил ичида маҳсулотимиз учун битта рекламация олган бўлсак, эндиликда ҳар уч ойда бешта рекламация оляпмиз. Бу соҳадаги ишни яхшилаш учун кадрлар билан ишлашни тубдан қайта қуриш, асосий ўрта бўғинни ишлаб чиқариш мастерлари билан таъминлаш керак. Вальцовкачилар мастерлик лавозимига асосий номзод ҳисобланишади. Бироқ улар корхонада етишмайди. Ўтган йили цехимизга 8 нафар вальцовкачи келган эди. Шу кунларда эса улардан фақат икки киши ишлаяпти. Хўш, нима учун корхонамизга ёш ишчилар келишмайди. Сабаби — асбоб-ускуналар жуда эски, маҳсулот ишлаб чиқариш учун кўп меҳнат сарфлаш керак. Ана шуни назарда тутиб, 1-нав прокат цехи ва мартен цехини реконструкция қилишни тезлаштириш, ишчиларга қулай иш шароитлари яратиб бериш зарур.

Х. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон металлургия заводи прокат цехи ишчиси.

●

Партия ташкилотимиз қолоқ участкаларни мустаҳкамлашга асосий эътиборни қаратмоқда. Раҳбар кадрлар состави синчиклаб кўриб чиқилди. Уларнинг қобилияти ва билимига қараб жой-жойига қўйилди. Чунончи, коммунист Ж. Холбоев давлат қабули раҳбари этиб, комсомол активисти О. Норқулов катта инженер қилиб тайинланди. Корхонада бригадирлар, мураббийлар кенгаши тузилган.

Партия Марказий Комитети июнь Пленумида давлат қабулининг аҳамияти алоҳида таъкидланди. Дарҳақиқат, давлат қабули ҳар биримизни топширилган иш участкаси учун, юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун масъулиятни чуқур ҳис этишга мажбур этди. Меҳнатни ташкил этишни пухта уюштиришдан ишчилар манфаатдорлиги ошди. Корхонамизда меҳнатнинг бригада усули жорий этилган. Бироқ қийинчиликлар ва камчиликлар ҳам бор. Фабрикамиз гарчи уч сменали иш тартибига ўтган бўлса-да, хом ашё, материаллар бир маромда келтирилмаётгани ва сифати пастлиги учун ускуна-жиҳозлар кўпинча бекор туриб қолмоқда. Бутун фаолиятимизни қайта қуриш ва жадаллаштириш ҳақида гап бораётган экан, ана шу соҳадаги камчиликларни тугатишнинг конкрет чоралари кўрилмоғи лозим.

В. КАЛИБАБА,
Самарқанд мебель фабрикаси ишчиси.

Шаҳар партия комитетининг пленуми

Тошкент шаҳар партия комитетининг пленуми бўлди. Унда шаҳар партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги қарорини бажариш хусусидаги вазифалари кўриб чиқилди. Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин доклад қилди.

Пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитети қарорини сўзсиз бажаришга қаратилган қарор қабул қилдилар ва тадбирлар комплекс планини тасдиқладилар.

(ЎзТАГ).

Беруний номидаги Давлат мукофотлари комитетида

Тошкентда Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари комитетининг мажлиси бўлди.

Мукофотга тақдим этилган табиий ва ижтимоий фанларга оид ишларнинг ҳаммаси муҳокама қилинди. Яширин овоз бериш натижасида улардан энг муҳимлари танлаб олиниб, матбуотда эълон қилиш ва яна муҳокама этиш учун тавсия этилди.

(ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

Жойларда айрим ходимлар хизмат вазифасини суиистеъмол қилаётганликлари, молия-хўжалик камчиликларига йўл қўяётганликлари меҳнаткашларда ҳақли эътирозлар туғдирмоқда. Бу ҳақдаги ариза ва шикоятлар текшириш ва чора кўриш учун тегишли ташкилотларга юборилган эди. Қуйида ана шундай хатларга олинган расмий жавобларнинг қисқача мазмуни билан танишасиз.

ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли совхоз автомеханиги Н. Алланазаровнинг аризаси текширилди ва унинг якунлари область партия комитети бюросида кўриб чиқилди. Молия-хўжалик фаолиятида, ердан, меҳнат ва моддий ресурслардан фойдаланишда нуқсонларга йўл қўйганлиги учун совхоз директори Н. В. Кимга қаттиқ виговор берилди. Бош бухгалтер С. Машарипов, бош экономист С. Ким ва катта экономист Т. Хегай, ферма мудири М. Отажоновлар вазифаларидан бўшатилдилар.

Ушбу масала совхознинг очиқ партия йиғилишида муҳокама қилинди. Партия йиғилиши қарори билан ердан фойдаланиш устидан назоратни бўшаштириб юборганликлари учун Амударё қишлоқ Совети ижроия комитети раиси А. Рўзиевга виговор эълон қилинди, директор ўринбосари С. Пак ва ер тузувчи-инженер Б. Абдуримов қаттиқ огоҳлантирилдилар.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ БЎЛИМИ:

— Шўрчи районидаги Энгельс номли колхоздаги қишлоқ-врачлик амбулаторияси бош врачи Қ. Мамадиёров хизмат вазифасини суиистеъмол қилаётганлиги тўғрисидаги хат текширилди.

Область соғлиқни сақлаш бўлими даволаш-профилактика ишларида қўпол камчиликларга йўл қўйганлиги, молия интизомини бузганлиги учун Қ. Мамадиёровни вазифасидан бўшатиш ва уни мазкур муассасада врач-терапевт сифатида қолдириш тўғрисида буйруқ чиқарди.

Шўрчи район марказий касалхонаси маъмуриятига хатда кўрсатилган жиддий камчиликларни яқин вақт ичида бартараф этиш вазифаси топширилди.

• Хатга эътибор—элга эътибор

Мулоқотнинг жонли усули

КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди, партия Марказий Комитетининг январь Пленумидан кейин журнал редакциясига келаётган мактублар ҳам сон, ҳам сифат жиҳатидан бойиди. Одамлар шахсий манфаати тўғрисида эмас, кўпроқ умумий ишга, жамиятимиз тараққиёти ҳамда ахлоқ нормаларимизга таъсир қилаётган салбий ҳолатлар ҳақида ташвишланиб ёзишяпти. Текширишга юборилаётган ариза ва шикоятларнинг аксарият қисми тасдиқланиб, айбдорларга нисбатан қаттиқ чоралар кўрилгани, камчиликларни бартараф этиш юзасидан тадбирлар белгиланган ҳақида расмий жавоблар олинмоқда. Бу жавоблар журналимизнинг ҳар бир сонида мунтазам равишда эълон қилиб борилмоқда.

Боёвут районидаги «Ленинизм» колхозининг «Бўз» участкаси деҳқонлари ичимлик сув ва газ билан таъминлашни яхшилаш, қишлоқ йўлини асфальтлаб беришни илтимос қилиб беш йилдан бери колхоз правлениеси, район партия комитети, район ижроия комитети ҳамда область ташкилотларига мурожаат қилишади. Ҳар хил баҳоналар ва ваъдалар билан колхозчиларнинг ҳақли талаблари бажарилмай келинди. Сарсонгарчиликдан кейин колхозчилар охири журналимизга ҳам ёзишга мажбур бўлишди. Қишлоқда артезиан қудуғи қазиш, йўлни созлаш, суюлтирилган газни мунтазам ташиб беришнинг имкони бор экан. Ҳамма гап шундаки, баъзи хўжалик раҳбарларида одамлар ҳақида қайғуриш, жонкуярлик, ташаббускорлик фазилатлари етишмайди.

Чуст районидаги Каркидон қишлоғи аҳолиси номидан ёзилган шикоятда хонадонларни электр энергияси билан таъминлаш ёмонлиги, бу масалада район ижроия комитетига бир неча марта мурожаат қилинишига қарамай ўзгариш бўлмаётгани айтилганди. Текшириш ва чора кўриш учун юборилган ушбу шикоятга район ижроия комитетидан олинган жавобда шундай дейилади: «... комиссия тузиб, текширилганда хатда кўрсатилган фактлар қисман тасдиқланди. Калинин номли колхоз раҳбарларининг айби билан янги қурилган маҳаллага қўшимча смета тузилиб, электр линиялари ўтказилмаган... Ҳозир бу ҳужжатлар битказилиб, 1987 йил қурилиш планига киритиш учун колхоз правлениеси ва колхозлараро капитал қурилиш бўлимига ҳавола этилиб, бу масаланинг бажарилишини район Совети ижроия комитети ўз назоратига олди».

Лекин қишлоқ меҳнаткашларидан келган иккинчи хатда булар қуруқ ваъда бўлиб, қишлоқни электрлаштириш кимга топширилган бўлса, ўша ташкилотнинг айби билан сансалорликка солинаётганлиги айтилади. Жалолқудуқ районидаги Жанубий Оламушук посёлкасининг Димитров учаскасини водопроводлаштириш масаласи «ҳал этилганлиги» ҳақида район ижроия комитетининг жавоби ҳам ёлғон бўлиб чиқди.

Меҳнаткашлардан келаётган хат-хабарларнинг аксарият қисмини аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш, қишлоқларни газлаштириш, йўлларни созлаш, уй-жой, мактаб ва мактабгача тарбия муассасалари қурилиши чўзилиб келаётгани, аҳолига маданий-маиший, медицина ва савдо хизмати кўрсатишдаги камчиликлар ташкил этади.

Қўшкўпир районидаги «Коммунизм» колхозининг электромонтёри И. Жуманиёзовнинг талабини қондиришга яъни бир неча йилдан бери район электр тармоқлари корхонаси трансформаторни ремонт қилмаётганлиги тўғрисида. Пастдарғом районидаги Жума шаҳрининг Мичурин кўчасида истиқомат қилувчи пенсионерларнинг аҳолини ичимлик сув ва газ билан таъминлаш масаласини ҳал этишга аралашишга тўғри келди. Оддий бир монтёр колхозчилар олдидаги хизмат бурчини тушуниб, трансформаторни рёмонт қилишни илтимос қилиб, қайта-қайта район электр тармоқлари корхонаси раҳбарларига мурожаат қилса-ю, улар халқ талабини инобатга олиш ва илтимосларни бажариш ўрнига электромонтёрни сарсон-саргардон қилишса, пенсионерлар кўпчиликнинг ташвишини ўйлаб, шаҳар ижроия комитетининг раиси ва район партия комитетининг биринчи секретарига учрашишса-ю, улар масалани ҳал этиш ҳақида жиддий бош қотиришмаса?! Ушбу масалаларни область ёки республикадан биров бориб ҳал қилиб бермайдику, барибир ўзларининг зиммасига тушади-ку?

Биз кейинги вақтда қонунни ҳимоя қилувчи органларнинг баъзи ходимлари тергов ишларини олиб бориш ва жиноятчиликка қарши курашда принципсизлик қилишаётгани, жабрланувчиларни ойлаб, йиллаб овора қилишаётгани ҳақида ҳам ташвишли ариза ва шикоятлар оляпмиз. Бахмал районидан З. Ризвонова қизи Мавлуда Отабоеванинг ўлими ҳақидаги жиноий иш тўхтатиб қўйилгани, район марказий касалхонасининг врачлари айби очилмай қолгани ҳақида шикоят қилганди. Жиззах область прокурорига текшириб, айбдорларга чора кўриш учун юборилган ушбу шикоятга область прокурори вазифасини бажарувчи А. Д. Циркдан олинган жавоб хатда айтилишича, жиноий ишнинг тўхтатилишига уни жамоат ташкилотига оширилганлиги сабаб бўлган. Редакция аралашуви билан бу иш қайта қўзғатилди. Самарқандлик К. Субҳонова ўғли Амир Субҳоновнинг бир умрга ногирон бўлиб қолишига сабабчи бўлган кишилар айбларига яраша жазоланишлари, ҳақиқат қарор топиши учун беш йил курашишига тўғри келди.

«Муштум»да эълон қилинаётган таҳлилий ва принципиал танқидий материаллар ҳамда журнал редакциясидан текшириш учун юборилаётган шикоятларга иложи бўлса жавоб бермасликка, фактларни ёлғонга чиқариб, авторларга нисбатан ҳурматсизлик қилиш, ҳатто таъқиб остига олишга уриниш ҳоллари ҳам учраб туради. Ҳатто фактлар тўғри, даъволар асосли бўлганлигига қарамай «қисман тасдиқланди», «шикоятда жон бор», «тегишли чора-тадбирлар белгиланди» деган умумий гаплардан иборат. юзаки мужмал жавоблар берилади. Бу билан масъулиятдан қутулишга ҳаракат қилинади. Гоҳо танқидий чиқишларимиз бўйича белгиланган тадбирларни унутиб ҳам юборишади. Журналимизнинг шу йил 7-сонида эълон қилинган «Уялса керак-да» сарлавҳали мақоласида Хўжаобод районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг бир маҳалласида водопровод ишламаслиги, ичимлик сувни анча олисдан ташиш ёшлар ва келинларга оғир тушаётгани танқид қилинган эди. Мақолада «чангитиб супириш-сидиришдан, сув келтиришдан безор бўлган баъзи келинлар аразлаб ота-онасиникига жўнай бошлашган», деган ҳазил ибора ишлатилган эди. Район партия комитетининг секретари Д. Абдураззоқовдан олинган жавобда «кейинги 2—3 йил давомида маҳалладан келинларнинг аразлаб кетиб қолиш фактлари бўлмаган. Маҳалла сув билан таъминланмаганлиги факти тасдиқланди», — дейилади. Наҳотки, маҳалла аҳолиси ичимлик сувдан қийналаётганлигига шама қилинган киноями райкомдаги ўртоқлар тушунишмаган бўлишса?

Сирдарё область Совети ижроия комитетининг жавоблари матбуот чиқишларига бир амаллаб қутулиш учун жавоб беришнинг мисоли бўла олади. «Муштум»нинг 1987 йилги 1-ва 6-сонларидаги «Тўраларга туртки керак», «Бири ғалва, бири чала» сарлавҳали фельетонларга раис ўринбосари А. Тимошенко имзоси билан жавоб олдик. Ҳар икки фельетондаги фактлар тўла тасдиқлангани, камчиликларни бартараф этиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланганлиги айтилади.

Ҳатто қилинадиган ишларнинг аниқ муддатларигача кўрсатилган.

Масалан, Гулистон шаҳридаги 3-микрорайонда жойлашган 2-ётоқхонадаги камчиликлар тўла бартараф этилиб, ётоқхона шаҳар тозалаш тармоғига уланиши, газ ва ичимлик сув билан таъминланиши керак эди. Оқолтин районидаги Ворошилов номли совхозда фойдаланишга топширилган маданият уйи қурилишидаги камчиликлар бартараф этилиб, 1973 йилдан бери битмаётган чала клуб «Голодностепстрой» бошқармаси томонидан ёзги кинотеатрга мослаб берилиши ваъда қилинди. Шу ваъдаларнинг бирортаси ҳам бажарилмади. 2-ётоқхонада яшаётганлар ҳали ҳам сувни бошқа жойдан ташиб ичишяпти. Газ йўқ. Ахлат-чиқиндиларни ташлайдиган жой ажратилмаган. Совхоздаги клублар аҳволи қандай? «Голодностепстрой»даги ўртоқлар ўз айбларини яшириш учун қанчадан-қанча давлат маблағи сарфланиб, 15 йилдан бери қурилаётган клубни бир ҳафтада пойдеворигача бузиб, олиб кетишибди. Бу фактни қандай баҳолаш мумкин?

Ҳар бир танқидий мақолани ёзиш, бировнинг устидан ҳукм чиқариш учун фактлар чуқур текширилган, конкрет, таъсирчан бўлиши керак. Айниқса, бу масалада муштумчиларга талаб катта: бирёқламаликка берилиш, фактларни бузиб талқин қилиш, шахсларнинг, коллективларнинг шани ва қадр-қимматига тегадиган сўз ва ибораларни ўринсиз ишлатишга, ўзимизга берилган танқид қилиш ҳуқуқидан ғаразли ниятларда фойдаланишга ҳаққимиз йўқ. Ваҳолонки, бугунги кун талаблари асосида ёзилаётган, чуқур текширилган, далилий ҳужжатлар ва гувоҳлар етарли бўлган материалларимизга ҳам эътироз билдирувчи, турли йўллар билан ёлғонга чиқаришга уринаётганлар йўқ эмас. Давр талаблари асосида журналнинг жанговарлиги ва таъсирчанлигини, журналистларимиз иш сифатини ошириш, ўзларига нисбатан талабчанликни тарбиялаш, штатсиз авторлар активини мустаҳкамлаш, улар билан ижодий алоқани яхшилаш кундалик вазифамиз ҳисобланади.

Негадир жойлардан олинаётган жавобларда «Автор шикоятни ёзганини тан олмади», «Бу қишлоқда шу фамилиядаги киши яшамайди» деган иборалар тез-тез учрайди. Ахир партия, совет ва хўжалик органларининг вазифаси шикоят авторларини аниқлаш, уларнинг шахси билан шуғулланиш эмас, балки фактлар қай даражада ростлигини белгилаш, тўғри бўлса, айбдорларга нисбатан қандай чоралар кўрилгани, камчиликларни бартараф этиш учун қандай ишлар қилинаётгани тўғрисида редакцияни хабардор қилишдан иборат. Ана шундагина меҳнаткашларнинг хат ва шикоятлари, матбуотнинг чиқишларига тўғри ёндашилиб, масаланинг принципиал ҳал этилиши таъминланган бўлади.

Ҳар бир гапимиз ошкора айтилаётган, қайта қуриш, покланиш, жадаллаштириш социалистик демократизмни чуқурлаштириб, ўз-ўзини бошқаришни ривожлантириш бош вазифа қилиб қўйилган бугунги кунда одамлар фикрига ва матбуот чиқишларига, айниқса, танқидга тўғри муносабатда бўлиш ҳар бир партия, совет, хўжалик, ташкилот ходимининг жонажон иши бўлиб қолиши лозим.

М. ҚОРИЕВ,
«Муштум» журналининг бош редактори.

• Олий ва ўрта махсус таълим: кадрлар ҳал қилувчи куч

ҚУТЛУҒ ЙЎЛЛАНМА БИЛАН

Ҳар йили республикамизнинг 42 олий ўқув юртида билим олган юзлаб ёш инженер ва педагоглар, врач ва агрономлар, адабиёт ва санъат ходимлари, кўплаб бошқа мутахассислик эгалари қуёшли ўлкамизнинг ҳамма бурчагига ишга отланмоқдалар. Лекин халқ хўжалигимизнинг кадрларга бўлган эҳтиёжи ҳамон тўла қондирилмаётир, олий ўқув юртларимизда айрим ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрланмаяпти. Шундай ҳолларда кооперация йўли иш беряпти. Ўзбекистон вакиллари мамлакатимиз марказий шаҳарларидаги олий ўқув юртларида таҳсил кўрмоқда. Бой тажриба, илмий ва педагогик потенциал ва моддий-техника базаси етарли бўлган жойларда биз учун тақчил касбдаги мутахассислар тайёрланмоқда.

1925 йилнинг 26 февралида «Правда Востока» газетаси Москва институтларидан бирида техника факультетининг электромеханика бўлимини тугатган биринчи ўзбек инженери Саидоқилхон Саидхўжаев ҳақида ҳикоя қилган эди. Шундан бери республикамизнинг мамлакат етакчи олий ўқув юртлари билан алоқаси кенгайди, мустаҳкамланди ва у ҳар йили алоҳида кўлам ҳамда уюшқоқлик тусини олди. Москва, Ленинград, Қозон университетлари каби машҳур олий ўқув юртлари, шу жумладан Москвадаги пўлат ва қотишмалар институти, педагогика, биринчи ва иккинчи медицина, Минск ва Рязань радиотехника, Магнитогорск кон-металлургия институтлари, Киев, Новосибирск, Харьков, Запорожье, Львов, Свердловск, Краснодар ва бошқа шаҳарларнинг жуда кўплаб олий ўқув юртлари Ўзбекистон учун кадрлар тайёрлаб бермоқда. Бугунги кунда 78 шаҳардаги 133 университет, академия, институт, олий билим юртлари, консерваторияларда 167 мутахассислик бўйича 5324 ўзбекистонлик студент билим олмоқда.

КПСС XXVII съезди қарорларига мувофиқ халқ хўжалигининг барча тармоқларида, фанда, маданиятда, ижтимоий соҳада тубдан қайта қуриш амалга оширилмоқда. Бу ўзгаришлар олий мактабда ҳам, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланган «Мамлакатда олий ва ўрта махсус таълимни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари»да ва уни амалга ошириш бўйича масалалар бўйича қабул қилинган қарорларда ҳам кўриниб турибди. Юқори малакали мутахассислар тайёрлаш системасини такомиллаштиришнинг таъсирчан усулларидан бири марказий шаҳарлардаги олий ўқув юртларида Ўзбекистон халқ хўжалиги учун кадрлар тайёрлашни кенгайтиришдан иборат бўлиб қолди.

Шу йилдан бошлаб республикамиздан ташқарига ўқиш учун отланадиган йигит ва қизлар қабули икки баробар оширилади. Ёшлар РСФСР ва бошқа қардош республикаларнинг етакчи университетларида ва институтларида иссиқлик энергетикаси жараёнларини автоматлаштириш, автоматик лойиҳалаш системалари, электр аппаратлари, аниқ механика приборлари, полиграфия машиналари ва бошқа кўплаб танқис техника мутахассисликлари бўйича таҳсил оладилар.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги республиканинг малакали мутахассислар тайёрловчи бошқа министрлик ва идоралари, марказий олий ўқув юртларида ўқиш учун ёшларни танлаш масалаларига катта эътибор берадилар, уларнинг ўқиш жараёнларини назорат қилиб турадилар, юзага келадиган муаммоларни ҳал этишда амалий ёрдам кўрсатадилар.

Мамлакатимизнинг етакчи олий ўқув юртларига ўқишга йўл оладиган студентларни қабул қилиш қай йўсинда ташкил этилади?

Мутахассисликлар рўйхати республиканинг социал-иқтисодий ривожланишини жадаллаштириш вазифаларидан, кадрларга бўлган эҳтиёждан келиб чиқиб тузилади. Кириш имтиҳонлари Ўзбекистоннинг йирик олий ўқув юртлари — Тошкент политехника институти, Тошкент Давлат университети, Тошкент халқ хўжалиги институти, Тошкент автомобиль транспорти ва йўллар институти, бошқа институтларда ўтказилади. Конкурсдан ўтган энг яхши абитуриентлар республикамиздан ташқарига ўқишга борадилар. Бу йил ана шу мақсадда 1400 дан зиёд йигит-қиз юборилади. Ҳамма гап энг яхши студентлар барча қийинчиликларга бардош бериб, ўқишни муваффақиятли давом эттиришларида қолган. Кейинги йилларда қатъий танланиб, юксак талаблар бўйича аниқ мақсадни кўзлаб ўқишга юбораётганлигимиз бугунги кунда яхши самаралар беряпти.

Шу ўринда мисол келтириб ўтмоқчиман. Бундан беш йил муқаддам республикамиздан ташқарида таҳсил кўраётган ҳар тўрт студентдан бири қониқарсиз баҳо олган бўлса, бугунги кунда ҳар ўн студентдан бири қониқарсиз баҳо олмоқда. Ҳар уч студентдан бири уч баҳосиз ўқияпти, кўплари эса ўқиш аълочилари сифатида оширилган стипендия олмоқдалар. Улар орасида Москва Давлат университети студентлари Н. Раҳмонов, Э. Хатипов, Л. Иваньян, Москва нефть ва газ институти студенти Г. Холматова, Москва ветеринария академиясидан И. Қурбонов, Москва олий техника билим юртидан В. Шнайдер, Полтава медицина институтидан Д. Фозилов, Львов политехника институтидан Е. Славная ва бошқалар бор.

Республикамиз йигит ва қизлари иттифоқдош республикалар олий ўқув юртларига фақат билим олиш учунгина бормайдилар. Улар ўқиш давомида интернационал ва оммавий-сиёсий тарбия мактабидан ўтадилар, мамлакатимиз кўп миллатли халқининг ҳаёти ва турмуши билан танишадилар, комсомол ва жамоат ҳаётида, илмий ва ижодий фаолиятида ўз қобилиятларини намоён этадилар.

Шуни мамнуният билан таъкидлашимиз керакки, кўплаб вакилларимиз кўнгилли халқ дружиначилари, студентлар ётоқхоналари советида фаол иштирок этадилар, ўқув группалари ва курслари старосталари ва комсорглари вазифаларини бажарадилар, комсомол ва касаба союз активи сафига сайланадилар, қурилиш отрядларида зарбдорчасига меҳнат қиладилар, студентлар илмий конференцияларида докладлар билан чиқадилар. Республикамизнинг ёш вакиллари ўзбек халқининг энг яхши миллий анъаналари, маданияти ва санъатини янги дўстларига таништирадилар. Украина полиграфия институтида таҳсил кўраётган ўзбек студентлари кучи билан ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик коллективи студентлар бадиий ҳаваскорлиги конкурсларида бир неча бор совринли ўринларни қўлга киритди. Медицина институти студентларидан иборат ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри Доғистон меҳнаткашларига бир неча йилдан бери концерт бермоқда. Львов олий ўқув юртларида таҳсил кўраётган ўзбекистонлик студентлар бир неча бор область телевидениесида концертлар билан чиқишди.

Ўлкамиз ёшлари ўқув йили давомида студентлар ётоқхоналарида мамлакатимизнинг барча республикалари ва областлари вакиллари билан ҳамкорликда интернационал оилада яшаб ўқийдилар. Бу даврда ётоқхоналар студентларнинг иккинчи уйига айланиши бежиз эмас ва бу ҳамкорликни кейин ҳам мамнуният билан эслаб юрадилар.

Ўтган ўқув йилида марказий олий ўқув юртларини битириб Ўзбекистонга келган ёшлар 800 нафардан ортди, уларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришда, қишлоқ хўжалигида, фан, маориф, маданият соҳаларида муваффақиятли меҳнат қилмоқдалар.

Бошқа республика олий ўқув юртларида юқори малакали кадрлар тайёрлаш бекамі кўст олиб бориляпти, деб айтиш қийин. Бу ерда ечимини кутаётган муаммолар бизнинг ниҳоясига етмаган айрим ишларимиз юзасидан қарорлар қабул қилишни ва бунинг учун жиддий ишлашни талаб қилмоқда. Шунинг учун ҳам бугунги кунда мактабда аъло ўқиган ва кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган, амалий ишда тажрибали, рус тилини пухта эгаллаган, соғлиғи мустаҳкам ёшларни танлаб олишга эътиборни қаратмоқдамиз.

Марказий олий ўқув юртларида ўқишни хоҳлайдиганларнинг умумий конкурси анча юқори бўлишига қарамай республика халқ хўжалиги учун жуда зарур бўлган айрим ихтисосликлар бўйича ўқишга қабул қилгани муносиб абитуриентларни топиш қийинлашмоқда. Масалан, ўтган ўқув йилида Запорожье индустриал, Сибирь технология ва Қозон химия-технология институтларида ўқишни истаган, айниқса табиат ва оқава сувларни тозалаш, кончилик иши, электрохимия ишлаб чиқариш технологияси, пластик массалар химиявий технологияси ва бошқа зарур мутахассисликлар бўйича ёшлар, айниқса, кам бўлди.

Олий мактабни қайта қуриш борасида партия ҳужжатларидан келиб чиқадиган бошқа вазифаларимиз ҳам кўп. Республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги юқори малакали мутахассислар тайёрлаётган бошқа министрлик ва идоралар билан ҳамкорликда шу беш йилликда олий мактаб, ишлаб чиқариш ва фаннинг ўзаро алоқасининг янги усулини йўлга қўйишлари керак. Бунинг мазмуни шундан иборатки, бундан буён кадрлар тайёрлаш кўп ҳолларда бир томондан қарамоғида олий ўқув юртлари бўлган министрлик ва идоралар, иккинчи томондан мутахассисларга муҳтож корхоналар шартномаси асосида аниқ мақсадни кўзлаб олиб борилади. Шу корхоналар ўз коллективида ишлаш учун зарур бўлган студентларнинг ўқиши юзасидан харажатларнинг маълум қисмини ўз зиммасига оладилар. Чунки уларнинг келажакдаги иш ўрни олдиндан маълумдир.

Ўзбекистон олий ўқув юртларида таҳсил кўраётган энг яхши студентларни мамлакатимиз етакчи университетлари ва институтларида ўқитиш усулини янада давом эттиришимиз керак. Бунда бир қатор тажрибаларимиз ҳам бор. Чунки, бу иш ўзини тўла оқлаётганлигини кўрсатмоқда. Бугунги кунда марказий олий ўқув юртларида юқори курсларга ўтказилган республикамизнинг юзга яқин вакили таҳсил кўрмоқда. Бу рақам йилдан-йилга ортиб боради.

Партия ва ҳукуматимиз олий мактаб олдига кенг миқёсли вазифалар қўймоқда, уларнинг энг муҳими — халқ хўжалигининг барча тармоқларини малакали мутахассис билан таъминлашдир. Ватанимиз биздан касб борасида чуқур билимга эга, ғоявий мустаҳкам, юксак маданиятли, фаол, коммунистик эътиқодли, совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида тарбияланган кадрлар тайёрлашни кутмоқда. Ана шу вазифаларнинг барчасини ҳал этиш учун Ўзбекистон халқ хўжалигига техникавий, илмий ва ижодий зиёлиларни тарбиялашда қардошларча интернационал ёрдам бераётган мамлакатимиз етакчи олий ўқув юртларининг чинакам бой тажрибасидан тўла фойдаланиш керак. Бу бизга ҳар томонлама ва самарали фойда беради.

Йигит-қизлар! Сизларни мамлакатимиз етакчи олий ўқув юртларида ўқиш учун кириш имтиҳонларига таклиф этамиз.

М. САЛОҲИДДИНОВ,
Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министри.

• СССРда Ҳиндистон фестивали

ҲИНДИСТОННИНГ ҲАММА ЖИЛВАЛАРИ

Ҳиндистоннинг СССРдаги фестивали совет кишиларига миллий қўшиқлар, рақслар, ранго-ранг либосларнинг гўзал жилваларини туҳфа этди. Фестивалнинг тантанали очилиш маросими охирида берилган салют чироқлари Москва осмонида сўнмасданоқ тинчлик ва дўстлик байрамининг янги куни яна шаҳар майдонлари ва кўчаларини, истироҳат боғлари ва кўргазма залларини обод қилди.

ЁШЛАР ДЎСТЛИК ҚЎШИҒИГА ЖЎРОВОЗ БЎЛДИЛАР

4 июль куни фестиваль эстафетасини иккала мамлакат ёшлари давом эттирдилар. Пойтахтнинг юзлаб йигит ва қизлари ҳиндистонлик тенгқурлари билан учрашмоқ учун Горький номли Марказий маданият ва истироҳат боғига келдилар. Катта дарвоза тепасида иккала мамлакат байроқларининг миллий ранглари япроқларида акс этган нилуфарсимон қизил панного кўзингиз тушади. Бу фестивалнинг шу ерда очилган ёшлар программаси эмблемаси эди.

Парк эстрадаси ва хиёбонлари байроқлар, гулшодалар, плакатлар билан безатилган. Ҳиндистоннинг ёш вакиллари байрамона марш садолари, ёшлик қўшиқлари билан қарши олинади. Кўпдан-кўп концерт майдончаларида меҳмонларни болаларнинг рақс ансамбллари, ҳаваскор фольклор коллективлари табриклаб кутиб оладилар. Барча иттифоқдош республикалардан келган йигит ва қизлар доира бўлиб олиб айтилаётган қўшиқ ва рақсларга қўшиладилар. Улар меҳмонларга ранг-баранг эсдалик совғалар топширишди, бу совғалар Совет диёридаги самимий учрашувларни ҳиндистонлик дўстларга узоқ вақт эслатиб туради.

— Шу онда мен Ҳиндистонга қилган сафаримни эслаяпман, — деди икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт учувчиси Юрий Малишев ТАСС мухбирларига. — Уч йилдан кўпроқ вақт муқаддам шу мамлакатнинг космонавти Ракеш Шарма билан биргаликда коинотга парвоз қилишга мушарраф бўлган эдим. Шундан кейин олис мамлакатда дўстларим кўпайиб кетди. Унинг барча авлодларга мансуб кишилар, жумладан ёшлар юксак қадрлайдиган ва ҳурмат қиладиган буюк маданиятини яхшироқ билиб олдим. Бу галги фестиваль программасида ёшларнинг ижодиётига катта эътибор берилаётганлиги кишини айниқса қувонтиради.

Дўстлик митингида ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Виктор Мироненко билан Ҳиндистон ёшлар ва спорт, хотин-қизлар ва болалар ишлари давлат министри Маргарет Алва гапирдилар. Халқларимизнинг келажаги, Ер юзида тинчликнинг тақдири икки буюк мамлакатнинг янги авлодлари ўртасидаги муносабатлар қандай ривожланишига кўп жиҳатдан боғлиқдир, дейишди улар.

ҚАДИМ АСРЛАРГА САЁҲАТ

Шу куни Бутуниттифоқ «Давлат Третьяков галереяси» музей бирлашмасининг залларида очилган классик санъат кўргазмаси материаллари ҳинд маданиятининг бетакрор ўзига хослигини ҳис этиш имконини беради.

— Илгари ҳеч қачон бизнинг мамлакатимизда ҳинд бадиий ижодиётининг дурдоналари бу қадар кенг миқёсда намойиш қилинмаган эди, —деди бирлашма бош директори Юрий Королев. — Бу асарлар орасида тош ва бронзадан ясалган ҳайкаллар, кулолчилик буюмлари, шунингдек миниатюралар ва матода ишланган тасвирий санъат асарлари бор. Улар мамлакатнинг қирқдан ортиқ музейи ва хусусий мажмуаларидан келтирилган. Эрамиздан аввалги 3000 йиллардан тортиб то ўн тўққизинчи асргача бўлган даврни ўз ичига олган бу ноёб кўргазма шу гўзал мамлакат, унинг тарихи ва маданияти тўғрисидаги тасаввурни анча кенгайтиради, шу нафосатни ижод этa олган халқ билан маънавий муштаракликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Мамлакатнинг элликдан ортиқ энг нодир ранг тасвир ва ҳайкалтарошлик обидалари биринчи бор Ҳиндистондан ташқарида кўрсатилаётганлиги айниқса қадрлидир. Мутахассисларнинг фикрича, бу ноёб кўргазма ҳинд маданиятининг юксак маънавийлигидан, халқнинг хушчақчақ характеридан, унинг дунёга зўр умид билан фалсафий назар ташлашидан дарак беради.

Фестивалнинг ташкилот комитетида айтишларича, шу байрам кунларида яна бир қанча бошқа кўргазмалар ҳам намойиш этилади, Ленинград, Рига, Тошкент санъат шинавандалари улар билан таниша оладилар. Айни вақтда, СССРнинг Ҳиндистонда ўтказиладиган фестивалига энг йирик совет музейлари ҳозирлик кўра бошладилар. Улар дўстларимизни «Октябрь туфайли юзага келган санъат», «Совет музейларидан олинган XIX аср рус тасвирий санъати», «СССР халқларининг амалий-декоратив санъати» виставкалари билан таништирадилар.

САНЪАТ ШОДЛИК БАХШ ЭТАДИ

— Большой театр коллективи билан бирга Ҳиндистондаги томошаларда қатнашишга мушарраф бўлганман, —деди СССР Давлат академик Большой театрининг рақкосаси, СССР халқ артисти Надежда Павлова. — Кузда эса биз бу мамлакатга яна сафар қиламиз. Яна ҳинд рақсларини кўриш, фусункор ва бетакрор қўшиқларни тинглаш имкониятидан баҳраманд бўламан. Мен танишишга орзуманд бўлган кўпгина нарсаларни ҳозирги фестиваль туҳфа этмоқда.

Кечқурун Кремлнинг Съездлар саройида бўлиб ўтган байрам концерти программасида ҳам Ҳиндистоннинг классиқ санъати батафсил акс этган эди. Бу концерт саҳнада энг машҳур созандалар, рақкосалар, ашулачиларни бирлаштирди. Улар орасида карнатик услубида қўшиқ айтиб, кўп йиллардан бери донг таратиб келаётган М. С. Суббулакшми бор эди. У ўрта аср созандаларининг афсоналар ва ривоятларидан тўқилган меросига ёш қизалоқ чоғидаёқ ошно бўлган. Мана қарийб ярим асрдан буён унинг дилрабо қўшиқлари одамларнинг дилига порлоқ келажак ва тинчлик умидини солмоқда.

Бисмиллоҳхоннинг номи ҳам халқ орасида жуда машҳур. Келин-куёвларни табриклайдиган, чақалоқ туғилганидан дарак берадиган чолғу асбоби — шохнай чалишнинг ҳамма усулларини бу моҳир санъаткор нозик дид билан эгаллаб олган. Унинг самимий ва енгил ижроси москвалик тингловчиларни мафтун этди.

Ж. Неру номли рақс академиясининг артистлари Ганг соҳилларидан, олис Манипур штатидан Совет пойтахтига ўзларининг кўзни қамаштирувчи хореография композицияларини келтирдилар. Васанта Раас рақси баҳорни кутиб олиш урф-одатларини тасвирлайди. Анъанавий Пунг Чолам ижрочилари дўмбра садолари билан ҳаракатнинг пайвасталигини намойиш этишди.

Зўр муваффақият билан ўтган концертда КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Бирюкова, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

И. ВЕКСЛЕР,
А. КОМРАКОВ,
ТАСС мухбирлари.

СОВЕТ АДАБИЁТИГА ҚИЗИҚИШ КАТТА

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Бу ерда очилган «Ҳиндистон ўқув юртларида совет фан-техника адабиёти» китоб кўргазмасига экология ва нуфус, саноат ва қишлоқ хўжалиги ҳамда бошқа кўп мавзулардаги асарлар қўйилган.

Чуқур мазмунли, сифатли таржима қилинган совет китоблари, дарсликлар ҳинд мутахассислари, студентлари энг илғор соҳаларда зарур билим олишларига ёрдам беришидан ташқари, халқларимиз ўртасидаги ҳамжиҳатликни чуқурлаштиришга ҳам ёрдам бермоқда, деди виставкани очиш маросимида ҳинд олими, Ҳиндистон технология институтининг профессори Лажпат Рей. Совет Иттифоқида ҳаётнинг ҳамма соҳаларида рўй бераётган йирик ўзгаришларни, қайта қуришни, совет жамиятини демократиялаштиришни бутун Ҳиндистонда зўр эътибор билан кузатиб боришмоқда. Мамлакатимизда Совет Иттифоқида кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган, дарс бериш системасининг ўзига хос маҳаллий хусусиятларини назарда тутадиган ғоят хилма-хил китоб маҳсулотларини мумкин қадар кўпроқ олишдан манфаатдорлик кучайиб бормоқда, деди Лажпат Рей.

Маҳаллий матбуотнинг ёзишича, ҳозирги вақтда Ҳиндистондаги бир қанча ўқув юртларининг студентлари совет дарсликлари бўйича шуғулланмоқдалар. Икки ёқлама самарали ҳамкорлик натижасида республика олий мактаблари учун қарийб 500 та ўқув нашрлари ҳамда қўлланмалари мослаштирилди ва инглиз тилига, шунингдек мамлакат халқларининг ўнта тилига таржима қилинди.

Ҳозир совет ва Ҳиндистон олимлари СССР олий мактабларида Ҳиндистон халқлари тилларини ўқитиш учун дарсликлар тайёрлаш борасида биргалашиб иш олиб бормоқдалар. Комиссия адабиёт чиқаришдан ташқари Ҳиндистон олий мактабларида янги факультетлар очиш, маорифнинг ғоят хилма-хил масалаларига бағишланган симпозиумлар, семинарлар ва конференциялар ўтказишга ҳам кўмак бермоқда.

• Янги шеърлар

Рамз БОБОЖОН,
Ўзбекистон ССР халқ шоири,
СССР Давлат мукофоти лауреати

Орол фожиаси

Бу қандай фожиа,
ҳақми ё эртак,
Она кўкрагига ким пичоқ солди!
Она кўкрагидан айрилган гўдак —
Орол шўрлик қон-қақшаб қолди...

Ҳақ десам,
кўзларим басир бўлгудай,
Тошларга ўзини ургудай ақлим.
Юрагим ҳис эмас, қумга тўлгудай
Тузларинг тубида қолгудай нақлим...

Эртак деб ўйласам,
кўзим ўнгида
Даҳшат юз берди-ку, кесилди кўкрак!
Нуроний ёшимда,
умрим сўнгида,
Кўргулик эмасми, бу ҳолни кўрмак!!
Ҳақ десам,
халқимга тегади иснод.

Халқимнинг гуноҳи нима, азизлар!
Қалбларга боғлади идрокдан қанот,
Космосга учди-ку йигит ва қизлар...
Эртак деб ўйласам,
эртак эмас қеч,

Ҳақиқат,
ҳақиқат,
ўтли ҳақиқат!
Оролни қутқаринг, ҳали эмас кеч,
Виждонга айлансин шижоат,
шиддат!..

Ҳақ десам,
ҳақликка қиламан гумон,
Наҳотки, шунчалик толеи қора!
Наҳотки, шунчалик бефарқ,
беимон,
Топмасак бир денгиз дардига чора!

Эртак деб ўйласам,
эртак эмас бу,
Оролнинг устидан кулган фожиа!

Ҳайрат ичра ёқа йиртгудайман-ку,
Даҳшат авжида!

Ҳақ десам,
эҳтимол, ҳақдир Хоразм,
Қорақалпоқ эса ундан ҳам баттар...
Ташналик тиғида не шаҳри азм,
Карвон йўлларида талай хавф-хатар...

Эртак деб ўйласам,
худди бастма-бас
Бир она кўкраги — Сир ила Аму
Ғаразгўй қўлидан егандай шикаст,
Сут тугул беролмас, ҳатто, қултум сув...

Ҳақ десам,
ҳақликдан қиламан ҳазар,
Хижолат этгудай бўламан ўзни!
Эслайман,
эсимда менсинмай азал,
Она табиатдан ўгирдик юзни...

Эртак деб ўйласам,
кўзларим гувоҳ,
Ернинг бағрин ёриб, олдик жонини...
Шафқатсиз ишлардан орттириб гуноҳ,
«Туя» қилиб бердик гўдак нонини...

Ҳақ десам,
ҳақиқат яна жилмаяр:
Оролдан сув қочар, қочади ҳаёт...
Ҳаво қатламларин гўё қиймалар,
Ўзларига ҳайкал қўйгудай тикка...

Эртак деб ўйласам,
совуқ шамоллар
Қора булутларни олиб келади.
Юқумли ёмғирдан соҳибжамоллар
Қаноти қайрилган қушдай елади.

Ҳақ десам,
ҳақлигим бўлади аён,
Оролдан сув қочар, қочади ҳаёт...
Денгиз фожиасин замину замон —
Байроқ қилиб, кутади нажот.

Файз Аҳмад Файз хотирасига

Покистон тупроғи пок бўлмагунча,
Дўстим,
сенинг руҳинг бўлмайди шодмон.
Қора манглайингда нур кулмагунча,
Юртингга буюрмас юлдузли осмон.
Тақдиринг тубида бор экан ғурбат,
Қувғинда ўтказдинг ўтли йилларни.
Бахтимга бир нафас бўлолдинг улфат,

Ортингда қолдириб сўқмоқ йўлларни...
Мен сени кўрганда кўргандай бўлдим
Ҳам доно,
ҳам қашшоқ кекса машриқни...
Илҳом оғушида йиғладим, кулдим,
Хаёлда яратиб сендай ошиқни,
Сендай ошиқни!

АМЕРИКА ҲАНГОМАЛАРИ ТУРКУМИДАН

Деворлар ортида

Вашингтон ётар чулғаниб нурга,
Совуқ нур илондай буралиб ўйнар...
Деворлар орқаси ўхшайди гўрга,
Соядай судралар манглайи шўрлар...
Кўчалар
кечалар шовқин-суронли,
Деворлар ортида сукунат гўё...
Зулмат ичида ярқ этар қонли —
Бир пичоқ шон-шуҳрат қилгандай даъво...
Деворлар ортида, ким билсин не сир,
Не асрор кечади тонг отгунгача!!
Деворлар ортида бировлар басир,
Бировлар қон йиғлар кун ботгунгача...
Деворлар ортида нурсиз эҳтирос,
Ўйиндан сингудай Жамшиднинг бўйни...
Деворлар ортида бадмаст қиморбоз,
Қиморга тиккудай, ҳатто, Оқ уйни.
Деворлар ортида банги, гиёҳванд,
Юлдузни юлдузга уриштиргудай...
Деворлар ортида битта зўравон
Миллионлар манглайин буриштиргудай!

Яхши ниятли ватандошимга

Эшикларни очинг,
ёпманг эшикни,
Мен келдим,
Ватандан,
ватандошингиз!
Тешикларни ёпинг,
ёпинг тешикни,
Елвизакдан омон бўлсин бошингиз!
Елвизакдан қўрқинг,
шамолдан эмас,
Шамол тозалайди гарду ғуборни.

Мусаффо ҳаводан олиб бир нафас,
Тарқатсангиз, кошки, бадбўй хуморни..
Бегона ерларда мусофир бўлиб,
Сувга қўшилмаган бир томчи ёғдай,
Аламнок юрасиз, соғинчга тўлиб,
Кўздан олис нурсиз чироғдай...
От юрса из қолар эмиш тақадан,
Одамнинг имони одамга гувоҳ.
Сиз ўтган баланд-паст йўллар орқада,
Унутиш мумкинми!
унутиш гуноҳ!
Сизни эл тан олар ўз жигаридай,
Мабодо,
афвга ярай олсангиз,
Адашган йўллардан, энди, наридай
Ўзни тутиб,
тўғри қарай олсангиз!
Яхши ниятли сиз ватандошимга
Дил-дилдан яна бир оғиз сўзим бор:
Мусибат тушганда менинг бошимга,
Сизнинг имонингиз бўлди бекарор...
Энди
иғволарга алданманг,
учманг,
Чархландингиз замон чархида сиз ҳам!
Палаҳмон тош бўлиб,
бир урса
кўчманг,
Собит туринг,
сиз ҳам одамсиз,
одам!
Ўз она тилингиз,
она элингиз
Сизни соғинтириб, доғлар, эҳтимол!
Кўза каби бевақт синган кўнглингиз
Майиб қанотини чоғлар, эҳтимол!
Начора!
Ғурбатда ёздингиз япроқ,
Бари бир туб илдиз она тупроқда!
Кўзингиз ярқ этган бир нурга муштоқ,
Ўзингиз,
ҳолбуки, юртдан йироқда!

Ташландиқ

Ташландиқлар атрофида юрарди бир чол,
Асалари чаманзордан қидиргандай бол...
Бир замонлар ёшлигини ўтказди бефарқ,
Хаёлига келтирмади, йиллар этди ғарқ!
Йигит эди кўкси тоғдай, елкалари кенг,
Кучлиликда «ман-ман» деган полвонларга тенг...
Ўз бурчига ишонарди, ёниб қарарди,
Қийинчилик рўй берганда ўзи ярарди...
Кулса, кулги ярашарди, ўйнаса ўйин,
Муҳаббатнинг олдида ҳам эгмасди бўйин...
Бир қиз уни севиб қолди, у эса лоқайд,
Юрагидан айтолмади, ҳаттоки, бир байт!
Ўзин севди, ўзгаларга бўлди бепарво,
Ёлғизликда ўзи қолди, дарди бедаво...
Мадорини сўриб олди бегона тузум,
Қора булут бўлиб босди йигитнинг юзин,
Дуд буқсирди оғзин очса худди илондай,
Ранги эса заҳар йиғиб ётган чаёндай...
Қаттол тузум улоқтирди тақдир кемасин,
Кўлмак сувлар сассиғида синди синаси...
Эндиликда бефойдадир афсус, надомат,
Ўтган ўтди, қайтиб келмас ёшлик, латофат!
Қани энди, дабдабали гурунг, мажлислар.
Шантанларда масту аласт, бебурд алжишлар!
Қани энди, пулини пўчоқ билган онлари,
Фоний дунё ишвалари, шуҳрат-шонлари!!
Ёшлик ўтди, кексаликда ёдланди ўтмиш,
Ташландиқликлар тепасида ўлтирар ҳомуш...
Ташландиқдай кўринарди энди ўзи ҳам,
Кўзи эса бамисоли сўнаётган шам...
Ташландиқдан алланима излар эди чол,
Топилса ҳам, татимасди, топгандай завол!

БИЛЛУР КИНОКАМЕРА

Ўзбекистон Кинематографчилар союзининг биринчи марта таъсис этилган «Биллур кинокамера» соврини республика киносининг бир қанча арбобларига ва 1986 йилги асарларга берилди.

«Акс садо» ҳужжатли фильмининг ижодкорлари — сценарийчи В. Шчербань, режиссёр Ш. Маҳмудов, оператор Т. Бобожонов, актёр О. Бакирова «Армон» фильмида бош ролни ижро этганлик учун; «Хризантемалар боғи» мультипликацион фильмининг авторлари — сценарийчи О. Ортиқов, режиссёр Н. Смирнов, оператор М. Абзалова ва рассом С. Алибеков; «Ўзбекистон киноси» китобининг авторлари — Х. Абулқосимова, Ж. Тешабоев, М. Мирзамуҳамедова соврин олишга сазовор бўлдилар.

Марҳум композитор Р. Вильданов «Армон» ва «Олмос камар» фильмларига ёзган музикалари учун биллур кинокамера билан мукофотланди.

(ЎзТАГ).

• Украина ССРда Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари

СЛАВУТИЧ АМУ ҚЎШИҒИНИ ТИНГЛАМОҚДА

4 июль кечқурун пойтахтдаги «Украина» маданият саройининг 4,5 мингдан кўп томошабинга мўлжалланган кенг залидан бўш жой топиш қийин эди. Бу ерда Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунларининг тантанали очилиш маросими бўлди.

Анъанага кўра, ҳамма энг катта тантаналар ўтказиладиган пойтахтдаги шу саройда бўлаётган дўстлик байрамига Украина пойтахти ишлаб чиқариши илғорлари ва новаторлари, маданият ва фан арбоблари, студент ёшлар, жамоатчилик вакиллари келдилар.

Чароғон саҳна гулдасталар билан безанган. Саҳна тўрида адабиёт ва санъат кунларининг катта эмблемаси кўзга ташланади, СССР, Ўзбекистон ССР ва Украина ССР Давлат байроқлари ўрнатилган.

Украина ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. А. Орлик кириш нутқи сўзлаб тантанали кечани очди. У қаҳрамон шаҳар Киев меҳнаткашлари, бутун Украина халқи номидан серқуёш Ўзбекистон вакиллари —адабиёт ва санъат кунлари қатнашчиларини самимий табриклаб, шу ажойиб дўстлик байрами революцион Петроградда «Аврора»нинг машҳур Октябрь садосидан ҳисоб бошлаган умумий тарихимизнинг шонли босқичи —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланмоқда, деб таъкидлади.

Совет Иттифоқи, Ўзбекистон ва Украина Совет Социалистик республикаларининг Давлат гимнлари янграйди.

Совет халқи ўз тарихида энг муҳим босқичлардан бири — КПСС XXVII съездининг қарорлари ҳаётга чорлаган ҳақиқатан революцион янгиланиш босқичини бошидан кечирмоқда, деб таъкидлашди тантанали мажлисда сўзга чиққан нотиқлар. Қардош республикаларимиз — Украина ва Ўзбекистон бутун партия, бутун халқ билан бирга жадаллаштиришнинг қизғин маромида яшамоқда, Улуғ Октябрь юбилейини экономика, маданият, социал ривожланишнинг ҳамма жабҳаларида муносиб зафарлар билан кутиб олишга тайёргарлик кўрмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми ва СССР Олий Советининг сессияси муҳим тарихий воқеалар бўлиб қолди. Пленум ва сессия экономикани бошқаришни қайта қуриш туб масалаларини кўриб чиқди. Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети шу масалаларни ҳал этар экан, социал-маданий соҳани устун даражада ривожлантириш, совет кишиларини маънавий бойитиш ва шу асосда социалистик жамиятнинг асосий ишлаб чиқарувчи кучи-инсон омилини кучайтириш зарурлигини муттасил таъкидламоқдалар.

Миллатлар ўртасида мулоқотнинг ажойиб шакллари айни шу мақсадга хизмат қилади. Қардош республикаларда адабиёт ва санъат кунларини ўтказиш шу жумлага киради. Нутқларда украин шоири Павло Тичинанинг «Ягона оила туйғуси» деган ҳикматли сўзи тез-тез эсга олинди. Замоннинг барча шодликлари ва ташвишларига дахлдорлик айни шу ажойиб ҳис-туйғулар кўп миллатли буюк Ватанимиз халқларини бир-бири билан барлаштиради, уларга чинакам бениҳоя ўсиш истиқболларини очиб беради. Ана шу ажойиб ҳис-туйғу қардош республикалар, жумладан Ўзбекистон ва Украина меҳнаткашларига ижтимоий ва иқтисодий тараққиётнинг бугунги кундаги мураккаб вазифаларини пухта ҳал этишга, эртанги кунга дадил боқишга яқиндан ёрдам бермоқда.

Тантанали кечада Ўзбекистон ССР делегациясининг бошлиғи, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов нутқ сўзлади. У ўзбек халқ каштачилари Владимир Ильич Лениннинг портретини ипак билан тиккан сўзанани қардош Украина халқига ҳадя этди.

Бунга жавобан Украинадан Ўзбекистон делегациясига шу кунга атаб тайёрланган катта биллур гулдон ҳадя этилди. Бу гулдонга унинг авторлари «Халқлар дўстлиги» деган рамзий ном берганлар.

Ўзбек артистлари «Ягона оилада» адабий-музикали композиция билан бошлаган концертда серқуёш ўлканинг оҳанглари, унинг гўзал рақслари жонланди. Композицияда кўп миллатли Советлар мамлакати халқлари бузилмас қардошлигининг рамзи сифатида мустаҳкам дўстлик кўприклари билан боғланган икки қардош республика — Ўзбекистон ва Украина тақдиридаги муҳим босқичлар акс эттирилди.

М. Қориёқубов номидаги концерт —филармония бирлашмасининг хор капелласи ва «Баҳор» халқ рақс ансамбли ижросида С. Юдаковнинг байрам тантанаси кўҳна ва ҳамиша навқирон Киев диёридаги учрашувлар, шодиёналарни таъкидлагандек залда тантанавор янгради.

Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилишлари тўғрисидаги кинохроника кадрларини кўрсатиш билан бошланган М. Насимовнинг «Тошкентим» қўшиғи тинчлик ва дўстлик шаҳри тўғрисида музикали киноқиссага айланиб кетди.

М. Ашрафий номидаги Тошкент консерваториясининг чангчилар ансамбли украин халқ куйларини ижро этиб, томошабинларни ҳайратга солди. Мақомчилар ансамблининг солистлари, «Шодлик» ансамблининг рақкослари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Ғуломжон Ёқубов ва Хайрулла Лутфуллаев ўз программаларида ўзбек халқ санъатини намойиш этдилар.

Томошабинлар республика халқ артисти Қаҳрамон Дадаев билан бир группа доирачиларни саҳнадан узоқ қўйиб юбормадилар. «Пахта байрами» вокаль-хореографик достони, «Дўстлар учрашуви» хореография композицияси, «Баҳор байрами» рақси, «Бахт боғи» мақоми томошабинларга жуда манзур бўлди.

Залдагилар ўзбек санъат усталарининг классик асарларни ижро этиш маҳоратига ҳам юксак баҳо бердилар. Етакчи хонанда ва рақкосалар, «Ўзбекистон солистлари» ансамбли ижро этган қўшиқ ва рақсларни томошабинлар қизғин кутиб олдилар. Алишер Навоий номидаги Академик опера ва балет театрининг СССР халқ артисти Д. Абдураҳмонова бошчилигидаги симфоник оркестри Ж. Пуччини, А. Глазунов, В. Моцартлар басталаган музика асарларини ижро этди.

Саҳнага «Ялла» ва «Наво» ансамбллари чиқиб, Ўзбекистон билан Украина ёшлари дўстлиги тўғрисидаги «Галя ва Султон» музикали композициясини киевликларга ҳадя этганларида томошабинлар ҳам уларга жўр бўлдилар.

Ўзбекистон ССР халқ артисти Ф. Сафаров тайёрлаган байрам концерти У. Мусаевнинг М. Қориев сўзига басталаган «Ленин партиясига қасида»си билан тугади.

Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари очилишига бағишланган тантанали кечада Украина Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзолигига кандидатлар, Украина ССР Олий Совети ва ҳукуматининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

4 июлда Ўзбекистон вакиллари — дўстлик байрамининг қатнашчилари Киевнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар Улар «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан уруши тарихи Украина давлат музейи» ёдгорлик комплексида, қаҳрамон шаҳарнинг бошқа музейларида бўлдилар.

Улар шу куни кечқурун Донецк, Львов, Николаев шаҳарларига жўнаб кетдилар. Бу шаҳарларда Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари доирасида Украина меҳнаткашлари билан учрашувлар давом эттирилади.

ЎзТАГ махсус мухбирлари.

Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театри репертуари драматург Ўлмас Умарбековнинг «Туҳмат» асари билан бойиди. Уни Ўзбекистон ССР халқ артисти, театрнинг бош режиссёри Латиф Файзиев саҳнага қўйди. Асар совет врачининг араб мамлакатларидан биридаги меҳнат фаолияти ҳақида ҳикоя қилади.

Суратда: спектаклдан бир кўриниш.

А. РИСҚИЕВ фотоси (ЎзТАГ).

Газета тахламларини варақлаганда

«Қизил Ўзбекистон» («Совет Ўзбекистони») 62 йил илгари хабар қилган эди:

ЎРТА ОСИЁ ДАВЛАТ ДОРИЛФУНУНИДА ҚАБУЛ БОШЛАНДИ

Тошкентдаги Ўрта Осиё давлат университетига 1925 — 1926 ўқув йили учун студентлар қабул қилиш бошланди. Бу йил университетга 600 киши қабул қилинади. Ушбу сон республикаларга қуйидагича тақсим қилинади: Ўзбекистонга — 143, Туркманистонга — 72, Қозоқистонга — 143, Тожикистонга — 47, Қирғизистонга — 47, Қорақалпоғистонга — 23 киши. Қолган ўринлар бошқа ташкилотларга берилди.

КРОНШТАДТ ЁШЛАРИГА ҲАДЯ

Хоразм ёшлари устидан оталиқ вазифасини ўз устига олган Кронштадт ёшларига Хоразм ёшлари Москвага — ёшлар съездига кетган ўз вакиллари орқали ўзларининг ҳадяларини юбордилар. Ҳадялар орасида Хоразм чопонлари, сур папахлар, қумғон, сопол косалар ва бошқа миллий буюмлар бор.

Бу юборилган кичкина ҳадялар келгусида Хоразм ёшлари билан Кронштадт ёшларининг алоқа занжири бўлғусидир.

МИЛЛИЙ МУЗИКА МАКТАБИДА ПИАНИНО БЎЛИМИ

Тошкентнинг эски шаҳаридаги миллий музика мактабида пианино бўлими очилди. Бунда ўттизга яқин хотин-қиз ўқийдир.

Мактабнинг уч бўлимида ҳаммаси бўлиб 65 ўқувчи бор. Буларни беш муаллим ўқитмоқда. Машҳур музикашунос Успенский ўқувчиларга Хоразм усулида нота билан турли оҳангларни ўргатиб турадир.

САМАРҚАНДДА «ХАСИС» ПЬЕСАСИ ЎЙНАЛДИ

Ўзбек билим юрти қошидаги ўзбек драм студияси француз ёзувчиси Мольернинг «Хасис» («Скупой») асарини Самарқандда саҳнага қўйди. Шуниси диққатни жалб этарли эдики, бу асарнинг эллик фоизи халқ ўртасида (залда) ўйналди. Суфлёр буткаси беркитилиб ташланди. Артистлар ўз ролларини жуда яхши ёдлаб олганлар.

Шу вақтгача саҳнамиз ўзбек қизини кўраолмай келди. Бу студияда ўқиб турган етти ўзбек қизининг катта ролларни бажарганларини кўрдик. Бу томошабинларни шу қадар севинтирдики, улар узоқ чапак ва «урро!» садолари билан қарши олдилар.

ЯГОНА ТИББИЙ ТЕХНИКУМ

Ҳозир бутун Ўзбекистонда биргина тиббий техникум бўлиб, тубандаги бўлимларга эга: доктор ёрдамчиси (лекпомлар) тайёрлайдиган, дори тайёрловчилар бўлимлари, доялар бўлими. Бунда кўпчилик ерли халқ болалари ўқимоқда.

Яна уч бўлим очилмоқчи: тиш докторлари, ҳамширалар ҳамда ҳайвонот докторлари тайёрлов бўлимлари. Мактабда ҳозир эркак-қиз болалардан 200 киши ўқимоқда. Келаси бу 350 дан ортадир.

Тайёрловчи Т. РУСТАМОВ.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ

1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИ 44-ТИРАЖИНИНГ РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

БУ ТИРАЖ 1987 ЙИЛ 30 ИЮНДА ЗАПОРОЖЬЕ ШАҲРИДА ЎТКАЗИЛДИ

Заёмнинг ўттиз беш разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди.

серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)
200136	063*)	1000	233298	054*)	500	267656	1—100	100
201006	072*)	500	233928	024*)	1000	268041	068*)	2500
201021	1—100	250	234578	1—100	250	268108	1—100	100
201134	085*)	1000	234834	1—100	100	268253	044*)	2500
202010	090*)	1000	235678	014*)	500	268281	075*)	500
202856	1—100	100	236105	052*)	5000	268530	042*)	500
203659	1—100	100	236174	072*)	1000	268631	024*)	500
203691	051*)	500	236526	051*)	1000	269507	033*)	1000
203930	015*)	1000	236624	1—100	250	269534	039*)	500
204003	1—100	100	236712	034*)	1000	269691	027*)	1000
204329	063*)	1000	237587	1—100	500	269723	015*)	1000
204368	1—100	250	239876	1—100	100	269892	084*)	500
205598	013*)	500	240939	1—100	100	269976	087*)	1000
205733	010*)	1000	241142	021*)	1000	270073	063*)	2500
205956	1—100	100	241245	022*)	5000	273182	030*)	5000
206503	1—100	100	241548	1—100	100	273211	019*)	1000
207039	043*)	500	242005	034*)	1000	274379	052*)	500
207726	021*)	500	242149	1—100	100	274397	009*)	500
207963	072*)	1000	242564	007*)	500	274732	1—100	100
207992	003*)	2500	242633	1—100	100	274734	060*)	500
209184	1—100	250	242726	046*)	2500	275127	1—100	100
210073	1—100	100	242727	1—100	100	275530	1—100	100
210912	003*)	1000	243292	078*)	500	275645	1—100	250
211480	093*)	1000	244000	055*)	2500	275894	1—100	250
212736	058*)	2500	244088	042*)	1000	276141	051*)	5000
213278	026*)	500	244747	1—100	100	277715	099*)	1000
215189	030*)	1000	246272	014*)	1000	277837	056*)	500
215863	066*)	1000	246843	083*)	500	277994	089*)	1000
217458	1—100	100	247600	028*)	500	279148	1—100	100
218233	1—100	100	247977	008*)	500	279582	076*)	500
218343	1—100	250	248800	1—100	100	280102	1—100	250
218575	013*)	10000	249559	018*)	500	280560	064*)	1000
218725	025*)	1000	250221	1—100	100	280712	029*)	1000
218892	024*)	500	250288	088*)	500	282219	001*)	2500
219008	097*)	500	250882	023*)	500	283235	015*)	500
219318	053*)	2500	252024	068*)	1000	283350	037*)	500
220121	1—100	100	252682	096*)	5000	284162	070*)	500
220265	1—100	500	253818	1—100	100	284435	075*)	500
220304	030*)	2500	254015	016*)	2500	285156	1—100	100
220555	004*)	1000	254505	091*)	500	285196	079*)	2500
221300	003*)	500	254945	020*)	2500	285292	100*)	2500
222063	017*)	1000	255641	075*)	1000	285975	1—100	100
222773	1—100	100	255911	076*)	1000	287581	061*)	500
222785	081*)	1000	256040	1—100	100	289423	1—100	100
222939	089*)	500	257853	064*)	1000	289735	039*)	500
223021	1—100	250	257923	1—100	250	289764	072*)	1000
225192	081*)	2500	258290	014*)	1000	290092	024*)	500
225575	1—100	250	258310	1—100	250	290833	013*)	1000
225935	004*)	1000	258470	090*)	1000	291158	1—100	250
226599	066*)	2500	258483	031*)	2500	291666	1—100	250
227078	016*)	2500	259642	035*)	500	292019	049*)	500
227160	097*)	2500	260338	1—100	250	292343	1—100	100
227406	096*)	1000	260854	1—100	100	292570	1—100	250
227650	037*)	1000	261012	004*)	500	293348	050*)	1000
227722	056*)	500	261616	006*)	500	293581	023*)	1000
228576	077*)	1000	262070	1—100	100	294420	1—100	100
228654	040*)	1000	262244	096*)	2500	294804	047*)	500
228810	1—100	100	262439	093*)	1000	295205	027*)	1000
229641	1—100	250	263851	019*)	500	295494	1—100	100
229785	095*)	1000	264443	1—100	100	296224	028*)	500
230239	077*)	1000	264847	016*)	500	296423	1—100	100
230640	053*)	1000	265627	022*)	1000	296789	053*)	1000
230751	056*)	1000	265664	1—100	250	297875	1—100	250
230958	1—100	100	265712	009*)	500	298247	042*)	500
230989	1—100	250	266313	1—100	100	299555	1—100	250
231399	1—100	250	266369	1—100	100	299825	1—100	250
232671	036*)	500	266839	1—100	250			

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 99 номерига 100 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда 50 сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

100 сўмлик облигацияларга бир хил миқдорда — 100, 250, 500 сўм ютуқ чиққан тақдирда ютуқ чиққан сериядаги облигацияларнинг барча номерларига, айнан 200, 500, 1000 сўм ютуқ тўланади. 100 сўмлик облигация номерларидан бирига 500, 1000, 2500, 5000, 10.000 сўм миқдорида ютуқ чиққанда унинг иккинчи номерига 100 сўм ютуқ чиқади ва облигация бўйича 600, 1100, 2600, 5100, 10.100 сўм ютуқ тўланади. 25 сўм қийматидаги облигацияларга 50 сўмлик облигацияга чиққан ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ пулига ютуқ чиққан облигациянинг бевосита қиймати ҳам киради.

Мазкур жадвал расмий ҳужжат ҳисобланиб, омонат кассалари ана шу ҳужжат асосида газетанинг навбатдаги сони чиққан кундан бошлаб ютуқларни белгиланган тартибда тўлай бошлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказиш комиссияси раиси — Запорожье область халқ депутатлари Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари В. М. АНЦУНОВА.
Комиссия масъул секретари — Е. И. ДЕМИНА.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги

АКУШЕРЛИК ВА ГИНЕКОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ БЎЛИМЛАР БЎЙИЧА вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

акушерлик: акушерлик патологияси пайтида гемостазни ўрганиш группасининг катта илмий ходими, акушерлик патологияси пайтида анестезиянинг оқилона усулларини ишлаб чиқиш группасининг кичик илмий ходими;

гинекология: одам репродукцияси бўлимининг катта илмий ходими, пахта тозалаш саноати корхоналарида ҳомиладор аёллар меҳнатидан оқилона фойдаланиш бўйича тавсиялар ишлаб чиқиш группасининг кичик илмий ходимлари (2).

1987-1989 йиллар учун «Акушерлик ва гинекология» мутахассислиги бўйича клиник ординатурага (4)

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс ва ҳужжатлар қабул қилиш муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар институт директори номига қуйидаги адресга ёзиб юборилади: 700124, Тошкент шаҳри, М. Горький проспекти, 132-«а» уй.

Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши Давлат комитетининг областлараро ишлаб-чиқариш автотрести

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар 19 июлгача қуйидаги адресда қабул қилинади: 700043, Тошкент шаҳри, Комил Ерматов кўчаси, 14-уй.

• Ичкиликбозлик—иллат

Бобо, эртак айтиб беринг!

Тор, қоронғи хонада ҳушини йиғлаб, кўзини очган Ақмурод бобо ўрнидан турмоқчи бўлганида гандираклаб кетиб, жойига ўтириб қолди. Оғзи чучмал, боши лўқиллаб оғрирди.

— Ҳа, демак кеча яна ошириб қўйибмиз-да! Ёнимда думалаб ётганлар кимлар бўлдийкин?

Бобо у ёқ-бу ёғини пайпаслаётган эди, кимдир гугурт ёқиб юзига тутди ва гап қотди:

— Хўш, нимани ахтаряпсиз?

Бобо нотаниш овозни эшитиб, таажжубланди:

— Сен кимсан? Қаердамиз ўзи?

— Мен Раиф Рамазонозман, шаҳар маданият бўлимида қоровул бўлиб ишлайман. Ҳозир биз Муборак район ички ишлар бўлими ҳузуридаги ҳушёрхонадамиз. Ёнимдагилар билан ҳали ўзим ҳам танишганимча йўқ.

— Майли, уларни қўя тур. Кел, яхшилаб танишиб олайлик. Улфат бўламиз. Мен Ақмурод Рўзиев бўламан. 1-қурилиш-монтаж бошқармасида ётоқхона қоровули бўлиб ишлайман.

Шу пайт қоронғилик қаъридан бошқа палағда товуш эшитилди:

— Қоровулман, дейишингиздан кекса одамга ўхшайсиз-а?

— Ҳа, топдинг,—деди Ақмурод бобо товуш келган томонга ўгирилиб. — Пенсионерман.

— Вой, қариб қуйилмаган-ей!

Ақмурод бобо бу овоз эгасини қоронғидан қидириб тополмай турганида, бошқа товуш унинг хаёлини бўлди:

— Ақмурод бобо, эртак айтиб беринг!

Ақмурод бобо ғижиниб лўқиллаётган бошини чангаллади ва зарда билан жеркиниб деди:

— Эй нодон, Ақмурод бобонгнинг ўзи бир арақхўр чол бўлса-ю эртакни қайдан билади.

Ақмурод бобо бу гапларни афсус-надоматлар билан айтаётгани сезилиб турарди.

«Ҳеч бўлмаганидан кеч бўлгани яхши», — деган мақол бор халқда. Қанийди бошқа ичувчилар ҳам Ақмурод Рўзиевга ўхшаб қилмишларидан пушаймон бўлишса.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Муборакда ичкиликбозликка қарши кураш олиб бориш фақат милиция ходимларига тегишли иш деб қаралаётганга ўхшайди. Аслида бу масала билан кенг жамоатчилик, маҳалла активлари, қишлоқ Советларининг ва хўжаликларнинг раҳбарлари, депутатлар, педагоглар, ташкилот, корхона, муассаса раҳбарлари, агитаторлар, бир сўз билан айтганда, бутун жамоатчилик астойдил шуғулланиши керак.

Н. ТОҒАЕВ.

• Спорт

Футбол майдонларида

● **СССР КУБОГИ.** Биллур соврин учун 1/16 финал учрашувлари кеча бўлиб ўтди. Унгача икки учрашув ўтказилган эди. Жумладан пойтахт спартакчилари Риганинг «Даугава» коллективидан, ЦСКА командаси Луцк торпедочиларидан бир хил ҳисобда (1:0) устун келдилар.

● **ИККИНЧИ ЛИГА.** Бугун еттинчи зонада навбатдаги учрашувлар ўтказилади. Ўзбекистон зонасига кирувчи коллективлар яна иккитадан учрашув ўтказгач, мамлакат чемпионатининг дастлабки даврасига якун ясайдилар. Ҳозирча Фарғонанинг «Нефтяник» коллективи 22 очко билан пешқадамлик қилмоқда. Иккинчи ва учинчи ўринларда бораётган Тўрткўлнинг «Целинник» ҳамда «Косонсойчи» командаларида 21 тадан очко бор. Самарқанд динамочилари 20 та очко билан тўртинчи ўринда туришибди. Фрунзенинг «Олға» коллективи 19 та, Наманганнинг «Автомобилист» командаси 18 та очко билан кучли олтиликдан жой олишган.

● **ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНАТИ.** Республикамизнинг 18 командаси биринчилик учун курашнинг дастлабки давраси ўйинларини ниҳоясига етказишди. Чирчиқнинг «Сельмашевец» футболчилари 29 очко билан биринчи ўринни эгаллаган ҳолда муваффақиятли довон ошдилар. Иккинчи ўринда бораётган Фарғонанинг «Автомобилист» коллективи 27 очко тўплади. Шерободнинг «Техник» командаси ҳисобида 23 та очко бўлиб, учинчи ўринни эгаллаб турибди. Ҳаққулободнинг «Норин», Самарқанднинг «Кинап», Келеснинг «Умид» коллективлари кучли олтиликдан жой олишган. Ғаллаоролнинг «Автомобилист», Нукуснинг «Оқмангит», Шўрчининг «Колхозчи», Бухоронинг «Строитель» коллективлари биринчилик учун курашда сусткашлик қилиб, охирги ўринларда боришмоқда.

[«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 9 июлда чиқади].

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

7 июль, сешанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — «Нега улар Эвансни сўрашмади?». Бадиий фильм. 1-серия. 10.25 — «Фома Гордеев». фильм-спектакль. 13.10 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 17.15 — Чемпионларнинг сабоқлари. 18.00 — Фильм-концерт. 18.40 — Икки партком... икки хил ёндашиш. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳушёрлик — ҳаёт нормаси. 20.20 — «Нега улар Эвансни сўрашмади?». Бадиий фильм. 1-серия 21.30 — Время. 22.05 — Бизда Останкинода. 1-кўрсатув. 23.05 — Дунё воқеалари 23.20 — Баскетбол шарҳи.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика 9.20 — Урал тароналари 9.40 — Ҳужжатли фильм. 9.55 — Будильник. 10.25 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 11.25 — Рус тили. 11.55 — Француз тили. 12.25 — Мультфильмлар. 12.45 — Болалар учун фильм. 14.00 — Совет ёзувчиларининг ҳикоялари. 15.15 — Янгиликлар. 15.25 — Оренбург телевидение студиясининг программаси. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Қишлоқ янгиликлари. 20.15 — «Концертино» квинтети ижро этади. 20.30— Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — ...16 ёшга ча ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.05 — «Рикша». Бадиий фильм. 23.45 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.10 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Телефильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 —Тонгги тароналар. 8.30 — Болалар учун фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Абитуриент—87. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Бойчечак. 19.00 — Иқтисодий шарҳ. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телевизион новеллалар театри. А. Ҳабиб. «Фалакнинг гардиши». 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбек куйларидан концерт. 21.30 — Время. 20.05 — «Бекатда уч соат». Бадиий фильм.

ЎзТВ-II. 19.35 — «Ҳаммасига Залина айбдор». Бадиий фильм. 20.50 — «Бензин дарёсида» Қўшма рейд. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 —«Борск узра булутлар». Бадиий фильм

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Чорвадор». 13.30 — Театр ва кино артистлари куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш 15.10 — Ҳар доим бўлсин қуёш! 18.15 — КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш. 18.30 — Самарқанд область театри артистларининг концерти. 19.20 — «Ёшлик». 20.50 — Сатрларда замон нафаси. 21.10 — Камалак. 22.30 — Ишлаб чиқариш илғорларининг талабларига биноан концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

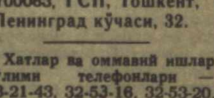

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р—08859 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 155. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12